

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Změny daňového zatížení poplatníků daně z příjmů fyzických osob

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Martina FARKOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Břetislav ANDRLÍK, Ph.D.

Znojmo, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Změny daňového zatížení poplatníků daně z příjmů fyzických osob“ vypracovala samostatně na základě pokynů vedoucího bakalářské práce. Veškerou použitou literaturu a další prameny jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

.....

Martina Farková

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala mému vedoucímu bakalářské práce, panu Ing. Břetislavu Andrlíkovi, PhD., za odbornou pomoc, rady, připomínky a jeho trpělivost.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Martina FARKOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Změny daňového zatížení poplatníků daně z příjmů fyzických osob
Název (v angličtině)	Changes in tax burden of personal income tax payers

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je s využitím analýzy a komparace daně z příjmů fyzických osob zhodnotit dopady jednotlivých novelizací zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění na daňové zatížení poplatníků v letech 2014, 2015 a 2016. Měření těchto změn provést na modelových příkladech a z dosažených výsledků provést syntézu.

Postup práce:

1. Literární rešerše současného právního stavu daně z příjmů fyzických osob
2. Na základě analýzy a komparace daně z příjmů fyzických osob zhodnotit dopady jednotlivých novelizací zákona č. 586/1991 Sb., o daních z příjmů na daňové zatížení poplatníků daně v letech 2014, 2015 a 2016
3. Měření dopadu těchto změn na modelových příkladech
4. Syntéza dosažených výsledků

Metody: analýza, komparace, syntéza, modelování, klasifikace, deskripce

Rozsah práce: 40 - 55

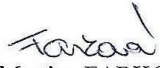
Seznam odborné literatury:

1. KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
2. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2014: úplná znění platná k 1.1.2014*. 23. vyd. Praha: Grada, 2014. 272 s. ISBN 978-80-2475-171-9.
3. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1.1.2015*. 24. vyd. Praha: Grada, 2015. 272 s. ISBN 978-80-2475-507-6.
4. VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2014*. 12. aktualiz., vyd. Praha: Vox, 2014. 391 s. ISBN 978-80-8748-023-6.
5. Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů ve znění pozdějších předpisů

Datum zadání bakalářské práce: duben 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2016

Martina FARKOVÁ
student

Ing. Břetislav ANDRLÍK, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá nejvýznamnějšími změnami v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů se zaměřením na daň z příjmů fyzických osob a to v letech 2014, 2015 a 2016.

Teoretická část se zaměřuje na vysvětlení pojmů souvisejících s tématem, osobní daň a daň z příjmů fyzických osob a k tomu platnou právní normou pro rok 2016.

Praktická část je zaměřena na nejdůležitější změny v zákoně o daních z příjmů fyzických osob, které jsou znázorněny pomocí modelových příkladů a zhodnoceny.

KLÍČOVÁ SLOVA:

daň z příjmů fyzických osob, předmět daně, základ daně, daňová povinnost

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the most common changes in the law number 586/1992 Sb., concerning income taxes on physical person in 2014, 2015, 2016.

The theoretical part occupies with the explanation of terms connected with the topic e.g. personal tax, income tax on physical person and the valid legal norm in 2016.

The practical part is focused on the most important changes concerning the income tax on physical person. The changes are represented by model examples and evaluated.

KEYWORDS:

income tax payers, subjekt to taxation, tax base, tax liability

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Cíl práce a metodika	11
3	Teoretická část	12
3.1	Osobní důchodová daň.....	12
3.1.1	Úvod do teorie osobní důchodové daně.....	12
3.1.2	Historie.....	13
3.1.3	Zdanitelný důchod	14
3.1.4	Úprava zdanitelného důchodu	15
3.1.5	Jednotka zdanění.....	16
3.1.6	Sazby daně, výběr daně a zdaňovací období	17
3.2	Daň z příjmů fyzických osob	17
3.2.1	Poplatník daně z příjmů fyzických osob.....	17
3.2.2	Předmět daně z příjmů fyzických osob.....	18
3.2.3	Příjmy osvobozené od daně	18
3.2.4	Základ daně z příjmů fyzických osob	20
3.2.5	Příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP)	22
3.2.6	Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP)	23
3.2.7	Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)	25
3.2.8	Příjmy z nájmu (§ 9 ZDP).....	26
3.2.9	Ostatní příjmy (§ 10 ZDP)	26
3.2.10	Nezdanitelná část základu daně	27
3.2.11	Položky odčitatelné od základu daně.....	28
3.2.12	Sazba daně	29
3.2.13	Slevy na dani a daňové zvýhodnění.....	29
3.2.14	Výpočet daňové povinnosti	30
3.2.15	Zálohy.....	31
3.3	Shrnutí teoretické části	32

4	Praktická část	33
4.1	Daňové zvýhodnění na děti	33
4.1.1	Změna v daňovém zvýhodnění na děti	33
4.1.2	Modelové příklady	34
4.1.3	Shrnutí.....	38
4.2	Výdaje stanovené procentem z příjmů	39
4.2.1	Změna ve výdajích uplatňovaných procentem z příjmů	40
4.2.2	Modelové příklady	40
4.2.3	Shrnutí.....	42
4.3	Sleva za umístění dítěte.....	43
4.3.1	Změna u slevy za umístění dítěte.....	43
4.3.2	Modelové příklady	44
4.3.3	Shrnutí.....	44
4.4	Danění důchodu	44
4.4.1	Změna v danění důchodu	45
4.4.2	Modelové příklady	46
4.4.3	Shrnutí.....	47
4.5	Osvobození výher ze soutěže a slosování	48
4.5.1	Změna	48
4.5.2	Modelové příklady	48
4.5.3	Shrnutí.....	49
4.6	Solidární daň	49
4.6.1	Změna solidární daně.....	49
4.6.2	Modelové příklady	50
4.6.3	Shrnutí.....	51
4.7	Oznámení osvobozených příjmů.....	52
4.7.1	Změna v oznámení osvobozených příjmech.....	53
4.7.2	Modelové příklady	53

4.7.3	Shrnutí.....	54
4.8	Životní pojištění	54
4.8.1	Změna v životním pojištění	54
4.8.2	Modelové příklady	55
4.8.3	Shrnutí.....	55
5	Diskuze	56
6	Závěr	59
7	Seznam použité literatury	61
8	Seznam tabulek a grafů.....	64

1 Úvod

Daň z příjmů fyzických osob je považována za nejznámější a nejdiskutovanější daň českého daňového systému. Je to z toho důvodu, že dopadá téměř na každého člověka. Většina lidí prostřednictvím daně z příjmů fyzických osob odevzdává část svého příjmu do státního rozpočtu. V daňových příjmech státního rozpočtu se daň z příjmů fyzických osob podílí každoročně na příjmech přibližně částkou 100 mld. Kč. Každý rok se chystají nějaké novinky, které se promítnou do zákonů, tzv. novelizace. Novelizace zákona je důležitá pro jeho fungování. Někdy dochází k nepodstatné změně, jindy jde o velice významnou úpravu v zákoně. Dá se říct, že jakékoliv změny v souvislosti s daní z příjmů fyzických osob jsou velice pečlivě sledovány a je na ně dostatečně poukazováno.

Poplatníkem daně z příjmů fyzických osob je fyzická osoba ve vztahu ke svému základu daně. Každý pracující člověk se s daní setkává, a pokud se mění, je pravděpodobné, že se to dotkne jeho disponibilního příjmu. Z toho vychází ochota lidí pracovat a podnikat. Práce je jedním ze tří výrobních faktorů. Křivku poptávky po práci tvoří firmy a vyjadřuje ji vztah mezi množstvím práce a mzdovou sazbou, přičemž nabídku práce zastupují domácnosti. Pro většinu domácností odměna za práci představuje jeden z významných zdrojů příjmů. Člověk je nositelem práce a rozhoduje se, zda získaný příjem prací je adekvátní k počtu hodin prací strávených a zda by pro něj nebylo lepší využít volný čas. Zákony nabídky a poptávky určují cenu práce, kterou je mzda. Ochota pracovat se odvíjí od preferencí a ochoty maximalizovat celkový užitek. Domácnosti jsou rostoucím důchodem motivovány a tím zvyšují nabídku práce, která se dá pochopit jako počet hodin odpracovaných ve všech podnicích a je pod vlivem tzv. substitučního efektu. Domácnosti jsou s rostoucím důchodem motivovány a zvyšují nabídku práce. Vede to k tendenci pracovat déle na úkor volného času. Vývoj je zastaven při určité výši reálné mzdy. Vyšší mzda vede k nahrazování práce volným časem. Tento jev se nazývá důchodový efekt a souvisí s tím individuální křivka nabídky práce, která je v určité části opět zakřivená. Pracovník při vyšší mzdě nejprve preferuje práci před volným časem, ale pokud se jeho mzda zvýší nad určitou úroveň, snaží se odpracovat méně hodin.

Vznik osobní daně se připisuje Velké Británii v roce 1799. Osobní důchodová daň měla různé podoby. Přes několik významných reforem a novelizací dostala současnou podobu daně. Důležitost je přikládána správnosti používání základních pojmů s tématem

souvisejících. Základem je vědět, že tato daň patří do přímých daní. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok, za který se podává daňové přiznání. Pokud je člověk zaměstnán, měsíčně platí zálohy na daň z příjmů a ročně dochází k zúčtování daně, které za něj může podat zaměstnavatel. Dani z příjmu fyzických osob se přisuzuje největší míra spravedlnosti. Jedná se o vertikální spravedlnost, kdy lidé s vyšším příjmem platí vyšší daň a lidé s nižším příjmem platí nižší daň. Výhoda pro výběrce daně spočívá v tom, že důchod sám představuje zdroj pro úhradu daně, proto také dochází k zamezení možnosti nehradit daň.

2 Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je s využitím analýzy a komparace daně z příjmů fyzických osob zhodnotit dopady jednotlivých novelizací zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění na daňové zatížení poplatníků v letech 2014, 2015 a 2016. Měření změn bude prováděno na modelových příkladech. Výsledky budou zhodnoceny a bude z nich provedena syntéza.

V teoretické části bude provedena literární rešerše osobní daně a daně z příjmů fyzických osob podle platných právních norem v roce 2016.

Praktická část bude zaměřena na nejdůležitější změny v zákoně o daních z příjmů a zhodnotí se dopady jednotlivých novelizací zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění na daňové zatížení poplatníků. Dopady budou znázorněny pomocí modelových příkladů a tím bude viditelná změna v daňovém zatížení poplatníka. Závěrem bude syntéza dosažených výsledků.

O každé změně budou uvedeny základní skutečnosti a poté bude popsána změna v jednotlivých letech. Změna bude znázorněna na modelovém příkladě, kde bude viditelné, jaký má dopad na daňovou povinnost poplatníka. Nakonec výsledky z modelových příkladů budou zhodnoceny ve shrnutí.

Ke zpracování bakalářské práce budou použity metody analýzy, komparace, syntézy, modelování, klasifikace a deskripce.

Informace pro teoretickou část budou čerpány především z odborných knih a odborné periodiky. Použity budou údaje z platných právních norem v roce 2016 a to především ze zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. V praktické části se vychází z platných právních norem pro jednotlivé roky 2014, 2015 a 2016, které jsou dostupné jak z internetových zdrojů, tak z tištěných zdrojů. Dále se použijí informace ze statistického úřadu a Ministerstva financí České republiky.

Teoretická část

2.1 Osobní důchodová daň

2.1.1 Úvod do teorie osobní důchodové daně

Důchodové daně jsou považovány za ty nejdůležitější. Mezi nejznámější daň daňového systému patří osobní důchodová daň. Každý pracující člověk se s ní měsíčně setkává ve formě zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti, kterou může vidět na výplatní pásce a jednou do roka v daňovém přiznání, pokud daňové přiznání zpracovává sám. (Široký, 2008, s. 122).

Dani se přisuzuje největší míra spravedlnosti, komplexnosti a ekonomické efektivnosti. Progresivita daně má napomáhat k zajištění principu vertikální spravedlnosti, tedy k tomu, aby lidé s vyšším příjmem platili více a ti s nižším příjmem méně. (Kubátová, 2010, s. 162) Daň odpovídá principu platební schopnosti, který je principem spravedlivého zdanění a projevu v progresivním daňovém břemenu. (Kubátová, 2010, s. 167)

Daň se vybírá z důchodu, kterým se nerozumí jen peněžní příjmy, ale jakékoliv příjmy bez ohledu na jejich zdroj. Úspěšně lze vybírat daň jen od těch, kteří na její úhradu mají dostatek prostředků. Výhoda důchodu jako předmětu daně se skrývá v tom, že sám důchod představuje zdroj pro úhradu daně. Zamezuje se tak možnosti nehradit daň. (Vančurová, 2013, s. 19)

Velikost daňového břemene poplatníka je zřejmá, tzn. daň je průhledná. V porovnání kolik se zaplatí na nepřímých a přímých daní, u přímých daní si každý poplatník dokáže vypočítat, kolik na ni přibližně ročně zaplatí. U nepřímých daní, které se zaplatí v cenách spotřebovaného zboží a služeb, poplatníci nemají představu o její skutečné výši. (Kubátová, 2005, s. 53)

Typickým představitelem osobní daně je daň z příjmů fyzických osob. Kladem je stanovení daně individuálně s přihlédnutím nejen na platební schopnost jedince, ale také na jeho sociální poměry. Konkrétní formou řešící sociální poměry, jsou slevy na dani. Podstatně nižší schopnost hradit daň má jedinec, který vyživuje nezaopatřené dítě nebo zdravotně handicapovaný jedinec, který své životní potřeby má zvýšené o speciální

pomůcky, léky, než zdravý poplatník. Z toho vyplývá, proč při stejné výši důchodu bude mít handicapovaný poplatník nižší schopnost platit daň. (Vančurová, 2013, s. 23)

2.1.2 Historie

V historii se nachází pokusy o zavedení výběru daní od jednotlivců, kteří mohli přispívat do veřejného rozpočtu, neboť disponovali dostatečnými prostředky. Zavedení daně se připisuje Velké Británii v roce 1799, proto je daň shledávána jako poměrně mladá. Z vybraných peněz se financovaly války proti Napoleonovi. Nejprve se jednalo pouze o zdanění zisku, o čtyři roky později daň byla rozšířena na všechny příjmy. Po vyhrané válce nad Napoleonem byla daň zrušena, ale ne na dlouho, byla prostě považována jako zdroj užitečných příjmů. Důchod byl vždy považován za projev i zdroj bohatství, proto dosahuje ideálu zdroje úhrady daně. V historii každý z představitelů některého směru vidí bohatství někde jinde, např. v zahraničním obchodě, ve zlatě, v zemědělské půdě, v práci. Koncem 19. století a v prvních desetiletích 20. století se daň objevila v ostatních vyspělých zemích. (Kubátová, 2010, s. 163; Vančurová, 2013, s. 9-10)

Na území dnešní České republiky daň byla zavedena roku 1849. Do dnešní podoby prošla několika zásadními daňovými reformami. Dříve se vybírala například daň důchodová, daň z vyššího služného, která byla jakousi přírůžkou k ní. Dále to pak byla daň rentová. Podléhaly jí úroky a příjmy z cenného papíru. Po vzniku samostatného československého státu, lze uvést daně výdělkovou a daň ze služného, které se staly významnou součástí rozpočtových výnosů. S přetvářením na socialistický model se začalo po únorovém převratu roku 1948. V roce 1953 se zaváděla nová soustava odvodů daní. Nejvýznamnějšími se staly odvody ze zisku ze státních podniků, zdanění příjmů jednotlivců mělo jen doplňkový charakter. Zavedla se daň ze mzdy, v níž se nacházelo pojistné na sociální pojištění, které dosud bylo oddělené a nejednotné pro všechny skupiny pracujících. Tehdejší systém doplňovaly ještě další dvě daně a to daň z literární a umělecké činnosti a daň z příjmů obyvatelstva. Dani z příjmu obyvatelstva podléhaly příjmy z drobného podnikání. Výše této daně byla však tak vysoká, že se stala nástrojem likvidace drobného podnikání, a tedy i soukromého sektoru. Postupem času ztratila svůj likvidační charakter a dalo se dosahovat vedlejších příjmů. Na přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století přišla zásadní daňová reforma, kde se snažilo přizpůsobit stávající daňové zákony novým ekonomickým podmínkám. Nové vzniklé právnické osoby a

individuální podnikatelé zapsáni v podnikovém rejstříku podléhali důchodové dani. Z hlediska daňové politiky na podporu podnikání, především pro živnostníky a samostatně hospodařící rolníky, byla zavedena daň z příjmu obyvatelstva. Tato daň poskytovala zvýhodnění, například v podobě zahrnutí výdajů na reprezentaci nebo v možnosti urychleného odpisování hmotného majetku nebo odkladu daně ve výši 20–60 % výše daně v prvních třech letech podnikání. Nejrozsáhlejší reforma proběhla v letech 1991-1993, kdy bylo záměrem vybudovat daňový systém odpovídající tržnímu prostředí a novému uspořádání společnosti po roce 1989. V roce 1993 se staly účinnými nové daňové zákony. S několika desítkami novelizací se jimi řídíme dodnes. (Vančurová, 2013, s. 12-17)

Od roku 2008 až dodnes se používá jednotná sazba daně a to ve výši 15 %. Jedná se o sazbu nominální, ale reálná sazba je 20,1 %. Hrubé mzdy se zvyšují o pojistné placené zaměstnavatelem, které činí 25 % z hrubé mzdy zaměstnance na sociální pojištění a 9 % z hrubé mzdy zaměstnance na zdravotní pojištění. V souhrnu je to 34 %. Nominální sazba se navýší o 34 % ($15 \cdot 1,34$) a tím vznikne sazba reálná. (Vančurová, 2013, s. 12-18; Gola, 2015)

2.1.3 Zdanitelný důchod

Definice důchodu podle Paula Samuelsona a Williama Nordhause (2005, s. 734) v knize Economics zní: “Veškerý příjem jednotlivce či země za dané období (obvykle za rok), tj. tok mezd, úrokových plateb, dividend a dalších příjmů.” Za další příjmy by se daly považovat například příjmy naturální. Daň sumarizuje různé druhy důchodů poplatníka ze všech jeho zdrojů a dopadá na různé druhy příjmů jednotně. Zdanitelný důchod by měl obsahovat:

- peněžní důchody.
- Nepeněžní důchody, které se často nezdaňují nebo patří do skupiny osvobozených od daně, ale jen do určité výše. Někdy není jednoduché tyto příjmy ocenit a většinou se jedná o malou částku. Omezují se náhrady na služební cesty a náhrady za používání vlastního náradí. Naproti tomu se zdaňuje používání služebního vozidla pro soukromé účely nebo užívání služebního bytu.

- Imputované důchody, mezi něž patří především imputovaná renta u domů obývaných vlastníky. Pokud je dům pronajímán, pronajímatel z pronájmu získává příjem, který musí zdanit. Bydlí-li vlastník v domě sám, realizuje tak spotřebu, kterou by měl také zdanit. Dalším příkladem může být žena v domácnosti, které by se měl zdaňovat důchod vzniklý z této práce.
- Nerealizovatelné důchody obsahují nerealizovatelné kapitálové výnosy, tj. růst ceny drženého kapitálu. Poplatník si je přičítá k dobru, ale nedostává je prozatím zaplacené. Obrazy nebo cenné papíry představují růst bohatství poplatníka a měly by být zahrnuty do základu daně. S takovým zdaňováním jsou spojeny obtíže, proto tomu tak není. Kapitál by se dal ocenit koncem každého zdaňovacího období, ale u aktiv, která se neobchodují, by se jednalo o ocenění přibližné. Problém by mohl být s hrazením daně, neboť z nerealizovaných kapitálových výnosů nejsou žádné příjmy, z kterých by bylo možné uhradit daň. (Kubátová, 2010, s. 165-167)

Z následujících druhů důchodů plynou hlavní výnosy osobní důchodové daně:

- důchody pracovní (podílí se na $\frac{3}{4}$ zdanitelných příjmů),
- důchody z podnikání,
- nájemné,
- veřejné penze,
- kapitálové výnosy realizované. (Kubátová, 2010, s. 167)

2.1.4 Úprava zdanitelného důchodu

Souhrnný základ daně se sníží o odčitatelné položky (odpočty) a nezdanitelné části základu daně. Z upraveného základu daně se vypočítá daň, od které se odečítá sleva na dani. V osobních důchodových daních jsou zahrnuty odpočty zohledňující sociální poměry poplatníka. Odpočet je částka, která se odečítá od základu daně. Daňové odpočty mohou být dvojího druhu, a to standardní a nestandardní. (Kubátová, 2010, s. 168)

Standardní odpočet nezávisí na skutečných výdajích poplatníka. Vztahuje se na všechny poplatníky, kteří splňují pravidla pro jejich poskytnutí. U úlevy tohoto druhu se jedná o pevnou částku. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 22)

Naproti tomu nestandardní odpočty představují položky, které si poplatník může odečíst od základu daně v prokazatelně vynaložené výši. Jejich existence se dá hledat ve snaze podpořit určitý druh investování, pojištění, spoření a mají ovlivnit chování poplatníka. Jde například o bezúplatná plnění nebo úroky z úvěrů na bytovou potřebu. Rozlišuje se dvojí uplatnění limitu, a to absolutní nebo relativní částkou. Pokud odpočet nemůže překročit určitou částku, jak je tomu například u úroků z úvěru na bytové potřeby (300 000 Kč za jedno zdaňovací období; rok 2016), jedná se o limit absolutní částkou. Bezúplatná plnění mohou být uplatněny u daně z příjmů fyzických osob maximálně do výše 15 % (jedná se o rok 2016), jde o limit stanovený relativně. Maximální relativní limit je odrazem obav státu o příliš velké snížení výnosu příslušné daně. Naopak maximální limit stanovený pevnou částkou se používá proto, aby daň u příjmů plnila redistribuční funkci. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 22-23)

Důležitým prvkem jsou slevy na dani. Sleva na dani se odečítá od základní částky daně. Může být absolutní nebo relativní a standardní nebo nestandardní. (Vančurová, Láchová, 2010, s. 30)

Absolutní sleva snižuje základní částku daně o pevnou částku. Naproti tomu relativní sazba je vyjádřena v procentech. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 31)

Standardní slevu poplatník může použít při splnění zákonných podmínek. Nejčastěji je vyjádřena pevnou, zákonem stanovenou částkou, např. sleva na poplatníka, která je stanovena 24 840 Kč za zdaňovací období (platí od roku 2012). U nestandardní slevy se jedná o prokazatelně vynaložené výdaje. Lze o ně snížit základní částka daně a to buď v plné výši, nebo do výše stanovených omezení. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 31)

2.1.5 Jednotka zdanění

„Daňovými subjekty jsou nejčastěji jednotlivé fyzické osoby.“ (Láchová, Vančurová, 2014, s. 15) Z různých důvodů by se dalo uvažovat o nahrazení zdaněním manželů, dvojic hospodařících ve společné domácnosti nebo rodin. Společné zdanění se uplatní tam, kde je

daň výrazně progresivní. Míra zdanění se volbou zdanitelné jednotky více přizpůsobuje schopnosti platit daň. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 16)

Jednotka zdanění ovlivňuje zatížení manželů nebo rodin. Pokud manželé vydělávají stejně, platí menší daň než manželé, kde celý příjem zajišťuje jeden z nich. V letech 2006 a 2007 se v České republice dalo uplatnit společné zdanění manželů, tzv. splitting. Systém mohli použít jen ti manželé, kteří měli děti. Po zavedení rovné daně bylo společné zdanění zrušeno. (Vančurová, Láchová, 2014 s. 15; Kubátová, 2010, s. 173-174)

2.1.6 Sazby daně, výběr daně a zdaňovací období

„Sazba daně je algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně.“ (Vančurová, Láchová, 2014, s. 23)

Daňový subjekt je povinen vypočítat si výši daně a oznámit správci daně povinnosti nutné pro stanovení daně, prostřednictvím stanovených formulářů (daňových přiznání) a to v termínu stanoveným daňovým zákonem. Dále platí povinnost odvést daň předepsaným způsobem a to ve lhůtě splatnosti. V průběhu zdaňovacího období se platí zálohy na daň. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 39)

Za každé zdaňovací období se podává daňové přiznání. Zdaňovacím obdobím se rozumí kalendářní rok nebo i jiných dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Zdaňovací období od 6. dubna do 5. dubna se používá ve Velké Británii. (Kubátová, 2010, s. 184)

2.2 Daň z příjmů fyzických osob

2.2.1 Poplatník daně z příjmů fyzických osob

Všechny fyzické osoby podle § 2, odst. 1 ZDP jsou poplatníky daně z příjmů fyzických osob. Fyzické osoby dělíme do dvou skupin, a to na daňové rezidenty, které vymezuje § 2, odst. 2 ZDP a daňové nerezidenty v § 2, odst. 3 ZDP. Daňový rezident je fyzická osoba, která na území České republiky má bydliště. Je to i osoba, která na území České republiky bydliště nemá, ale v průběhu roku tu pobývá alespoň 183 dní v roce, tedy obvykle se zdržuje na území České republiky. Obvykle zdržující poplatníky řeší § 2, odst. 4 ZDP. Dani z příjmů fyzických osob podléhají všechny jeho příjmy a to i příjmy plynoucí ze zahraničí. Za daňové nerezidenty považujeme ostatní poplatníky, kteří daň z příjmů

fyzických osob platí jen ze zdrojů na území České republiky. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 156-157)

2.2.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Podle § 3, odst. 1 ZDP veškeré příjmy fyzických osob s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, podléhají dani z příjmů fyzických osob. Jedná se jak o příjmy peněžní, tak i nepeněžní, jak uvádí § 3, odst. 2 ZDP. Vše, čím dochází ke zvýšení majetku poplatníka, lze považovat za příjem. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 159)

Příjmy jsou rozděleny do následujících pěti druhů:

- „příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP)
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP)
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)
- příjmy z nájmu (§ 9 ZDP)
- ostatní příjmy (§ 10 ZDP)“

Předmětem daně nejsou příjmy uvedené v § 3, odst. 4 ZDP. Jde především o přijaté úvěrové finanční nástroje. Dále vyňaty z předmětu daně jsou některé příjmy vymezené zvlášť pro některý druh příjmů tvořící dílčí základ daně. Jedná se například o cestovní náhrady do výše zákonných limitů u příjmů ze závislé činnosti uvedené v § 6, odst. 7, písm. a) ZDP. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 159)

2.2.3 Příjmy osvobozené od daně

Osvobození příjmů se týká více jak 60 druhů příjmů. Osvobození může být spojeno s časovou lhůtou. Po uplynutí lhůty je příjem od daně osvobozen. V § 4 ZDP jsou uvedeny příjmy od daně osvobozené. Za ty nejdůležitější by se daly vyjmenovat bezúplatné příjmy, důchody, příjmy z prodeje majetku, náhrady škody a pojistná plnění s výjimkami, některé výhry nebo dotace z veřejného rozpočtu. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 159-160; Meritum Daň z příjmů 2014, 2014, s. 6)

Bezúplatné příjmy patří k významným položkám osvobozených od daně z příjmů fyzických osob podle § 4a ZDP, a to od roku 2014, kdy byla zrušena daň dědická a darovací. Týká se to nabytí veškerého majetku dědictvím v § 4a, písm. a) ZDP. Příkladem může být nabytí movité věci od příslušníka rodiny žijícím s osobou ve společně hospodařící domácnosti. Další skupinu tvoří příjmy sociální, které vytváří objemově nejdůležitější podíl mezi osvobozenými příjmy, které jsou uvedeny v § 4, odst. 1, písm. h) a i) ZDP, například dávky státní sociální podpory, z nemocenského a veřejného zdravotního pojištění. Dále jsou osvobozena stipendia uvedená v § 4, odst. 1, písm. k), čísl. 1 ZDP. Stipendium je peněžitá podpora pro studenty za vynikající výsledky. Také se přiznává vědcům na badatelské účely. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 160)

Pravidelně vyplácené důchody – penze uvedené v § 4, odst. 1, písm. h) ZDP, mají největší podíl na výdajích státu. Za rok 2015 se jednalo o částku 514, 3 mld. Kč. Pro určitou skupinu tvoří nejpodstatnější příjem. Starobní důchod je osvobozen pouze ve výši 36násobku minimální mzdy. V roce 2014 to byla částka 306 000 Kč, za rok 2015 331 200 Kč. Pokud bude za rok 2015 vyplacen důchod 340 000Kč, pak 331 200 Kč bude od daně osvobozeno a částka 8 800 Kč bude zahrnuta poplatníkem do základu daně. Pro rok 2016 je platná částka ve výši 356 400 Kč. (Láchová, Vančurová, 2014, s. 160; Fincentrum, 2014; Ministerstvo financí České republiky, © 2005-2013)

U náhrad škod či újmy dle § 4, odst. 1, písm. d) ZDP je sporné, zda zvyšují majetek poplatníka v pravém slova smyslu. Jedná se o náhradu na majetku či důchodu, proto je převážná většina z nich osvobozena od daně. Za příklad lze uvést plnění z pojištění odpovědnosti za škodu nebo plnění z pojištění majetku. Za výjimku osvobozenou od daně z pojistných plnění se uvádí úrazové pojištění. Osvobození od daně se nevztahuje například na pojistná plnění z pojištění majetku, který byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, v době vzniku škody nebo který byl používán k nájmu. (Láchová, Vančurová, 2014, s. 160-161)

Velkou skupinou osvobozenou od daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy z prodeje věcí. Důležité je, aby nebyly vloženy do obchodního majetku. Podle § 4, odst. 1, písm. a) ZDP se od daně osvobozuje „příjem z prodeje rodinného domu a souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem;“ dále osvobození platí v případě, kdy prodávající nesplní časovou lhůtu, ale

získané peněžní prostředky použil na uspokojení bytové potřeby. U osvobození příjmů plynoucích manželům z jejich společného jmění stačí, aby podmínky pro osvobození splnil jeden z manželů. Pokud se jedná o příjem z prodeje nemovitých věcí neosvobozených podle § 4, odst. 1, písmene a), doba mezi nabytím vlastnického práva a prodejem je 5 let. V § 4, odst. 1, písm. c) ZDP je osvobozen „příjem z prodeje hmotného majetku s výjimkou příjmu z cenného papíru, motorového vozidla, letadla nebo lodě, nepřesahuje-li doba mezi nabytím a prodejem 1 roku a před prodejem nebyla v období 5 let zahrnuta do obchodního majetku.“

Osvobození se vztahuje na dotace z veřejného zdroje § 4, odst. 1, písm. t) ZDP, tj. ze státního rozpočtu, z obecního rozpočtu, kraje, státního fondu, z přiděleného garantu. Dotace musí být určeny na pořízení hmotného majetku nebo na jeho technické zhodnocení a snižují vstupní cenu hmotného majetku. Naproti tomu jsou dotace, které osvobozeny nejsou, a to dotace na mzdu absolventa. (Štohl, 2015, s. 20)

V tabulce 1 jsou zobrazeny příjmy, které vstupují do základu daně z příjmů fyzických osob. Od veškerých příjmů poplatníka se odečtou příjmy vyňaté ze zdanění, tedy ty příjmy, které nejsou předmětem daně, které řeší kapitola 3.2.2. Po odečtení zůstanou příjmy podléhající dani. Od příjmů podléhající dani odečteme příjmy osvobozené uváděné v kapitole 3.2.3. Výsledkem jsou příjmy zahrnované do základu daně, které tvoří samostatné základy daně.

Tabulka 1 Vymezení příjmů vstupujících do základu daně z příjmů fyzických osob

veškeré příjmy poplatníka	
- příjmy vyňaté ze zdanění (příjmy, které nejsou předmětem daně)	
= příjmy podléhající dani	
- osvobozené příjmy	
= příjmy zahrnované do základu daně	= příjmy tvořící samostatné základy daně

Zdroj: (Vančurová, Láchová, 2014, s. 161)

2.2.4 Základ daně z příjmů fyzických osob

V tabulce 2 je zachycena tvorba jednotlivých dílčích základů.

Tabulka 2 Základ daně z příjmů fyzických osob

příjmy ze závislé činnosti § 6 ZDP
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti
příjmy ze samostatné činnosti § 7 ZDP
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů ze samostatné činnosti (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
příjmy z nájmu § 8 ZDP
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně příjmů z nájmu (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
příjmy z kapitálového majetku § 9 ZDP
= dílčí základ daně příjmů z kapitálového majetku
ostatní příjmy § 10 ZDP
- výdaje na dosažení příjmů (podle druhu příjmů do výše daného druhu příjmů)
= dílčí základ daně ostatní příjmy

Zdroj: (Vančurová, Láčková, 2014, s. 133-134)

Základ daně je rozdělen do pěti dílčích základů daně. Rozděleny musí být kvůli odlišným pravidlům pro uplatňování výdajů. Příjem se očistí o výdaje, které jsou uznatelné podle zákona o daních z příjmů. Případně se provedou jiné úpravy příjmů. Příjmy plynoucí ze soustavné činnosti jsou v příjmech ze závislé činnosti (§ 6 ZDP) a ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP). Do příjmů z kapitálového majetku (§ 8 ZDP) a příjmů z nájmu (§ 9 ZDP) se zahrnují příjmy z plynoucího majetku. V ostatních příjmech (§ 10 ZDP) se nachází všechny další druhy příjmů. Do příjmů se nezahrnují příjmy osvobozené, které řeší kapitola 3.2.3 a nachází se v § 4 a 4a ZDP a příjmy, ze kterých je vybírána zvláštní sazba daně podle § 36 ZDP. (Vančurová, Láčková, 2014, s. 162-163)

Základ daně se tvoří součtem dílčích základů a to zvlášť dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti (§ 6 ZDP), který se upravuje samostatně a dílčích základů čtyřech zbývajících (§ 7 - 10 ZDP). Může se stát, že součet čtyř dílčích základů je menší než nula. Je to kvůli minusu, který lze vykázat v dílčím základu daně z příjmů ze samostatné činnosti nebo příjmů z nájmu. Musí platit, že základ daně z příjmů fyzických osob musí být vyšší

než dílčí základ daně ze závislé činnosti. Pokud vypočítaný základ daně bude záporný, jedná se o daňovou ztrátu. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 165)

Daňová ztráta vzniká u příjmů ze samostatné činnosti a příjmů z nájmu. Ztráta nemůže být z kapitálového majetku nebo z ostatních příjmů. O ztrátu nelze snížit dílčí základ daně vztahující se k příjmům ze závislé činnosti. (Štohl, 2015, s. 25) „Od základu daně lze odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje.“ (Marková, 2014, s. 11)

2.2.5 Příjmy ze závislé činnosti (§ 6 ZDP)

Za příjmy ze závislé činnosti se považují příjmy podle § 6 ZDP. Nejdůležitějšími příjmy jsou:

- a) „plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru,
- b) plnění v podobě funkčního požitku,
- c) příjmy za práci společníka společnosti s ručením omezeným,
- d) odměny člena orgánu právnické osoby.,,

Plátce příjmu je označován jako zaměstnavatel, zaměstnanec se vyznačuje jako poplatník s příjmy. (Marková, 2014, s. 11)

Zaměstnavatel může zaměstnanci poskytovat nepeněžní plnění. Náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem závislé činnosti do výše stanovené zvláštním právním předpisem a hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů patří mezi příjmy, které nejsou předmětem daně a uvádí je § 6, odst. 7, písm. a) a b) ZDP. Do příjmů osvobozených od daně podle § 6, odst. 9, písm. a) ZDP jsou zařazena nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj a rekvalifikaci. Dále je to hodnota stravování poskytovaného jako nepeněžní plnění zaměstnavatele zaměstnancům uvedené v § 6, odst. 9, písm. b) ZDP a nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb, které řeší § 6, odst. 9, písm. d) ZDP.

Další skupinou jsou příjmy, které jsou zdanitelným příjmem. Za příklad lze uvést bezplatné poskytnutí motorového vozidla i pro soukromé účely zaměstnance. Za příjem zaměstnance se považuje 1 % ze vstupní ceny vozidla, minimálně 1 000 Kč nacházející se v § 6, odst. 6 ZDP.

Dílním základem daně jsou příjmy ze závislé činnosti, které se zvýší o částku pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné pojištění dle § 6, odst. 12 ZDP. V průběhu zdaňovacího období, kdy konečná daňová povinnost ještě není známá, se sráží záloha na daň z příjmů podle § 38h ZDP. Při zdanění příjmu je důležité, zda zaměstnanec podepsal prohlášení k dani. Pokud prohlášení podepíše, je podle § 38k, odst. 4 ZDP daň sražena formou zálohy na daň a může si uplatnit slevy na dani podle § 35ba ZDP. Nemá-li zaměstnanec prohlášení podepsané, potom nemá nárok na uplatnění slev. Pokud jeho příjem plyne z dohod o provedení práce při hrubé mzdě do 10 000 Kč, pak odvádí srážkovou daň dle § 36 ZDP. V ostatních případech je odváděna záloha na daň. Zaměstnanec si daňové přiznání může zpracovat sám nebo daňové přiznání za zaměstnance zpracuje a podá zaměstnavatel, pokud jeho příjmy plynou od jednoho zaměstnavatele a nemá jiné příjmy podle § 7 až 10 ZDP vyšší než 6 000 Kč, které uvádí § 38g ZDP a podle § 38ch, odst. 1 ZDP požádá zaměstnavatele o zpracování daňového přiznání do 15. února po uplynutí zdaňovacího období. (Štohl, 2015, s. 30)

Vyazuje-li poplatník hrubou mzdu nad uvedenou hranici, musí podle § 16a ZDP platit solidární daň. Poplatník ji platí ze svého příjmu, pokud jeho hrubá mzda přesáhne částku čtyřicetiosminásobku průměrné mzdy, která je v roce 2016 27 006 Kč. Částka, o kterou hrubá mzda přesáhla hraniční částku, bude navíc zdaněna sazbou 7 %. Částka pro rok 2016 je stanovena ve výši 1 296 288 Kč.

2.2.6 Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP)

Podle § 7 ZDP se za příjmy ze samostatné činnosti, pokud nepatří do § 6 ZDP, považují:

- a) „příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjem ze živnostenského podnikání,
- c) příjem z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,

- d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku,
- e) příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví a autorských práv,
- f) příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- g) příjem z výkonu nezávislého povolání.“

Základem daně jsou příjmy, které patří do příjmů ze samostatné činnosti snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení s výjimkou příjmů z podílů na zisku společníka veřejné obchodní společnosti podle § 7, odst. 3 ZDP. Výdaje se prokazují prostřednictvím účetnictví, nebo daňové evidence. Dalším způsobem se výdaje uplatňují procentem z příjmů, jak uvádí § 7, odst. 7 ZDP. U všech příjmů dílčího základu příjmů ze samostatné činnosti musí být použity právě výdaje procentem z příjmů, nelze je kombinovat se skutečnými výdaji.

Následující tabulka zachycuje skutečnosti k uplatnění výdajů procentem z příjmů, které jsou platné pro rok 2016.

Tabulka 3 Výdaje procentem z příjmů platné pro rok 2016

Příjem	Procento z příjmů	Maximální výdaje v Kč
ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného	80 %	1 600 000
ze živnostenského podnikání	60 %	1 200 000
z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku	30 %	600 000
z jiných příjmů ze samostatné činnosti	40 %	800 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona o daních z příjmů ve znění účinném pro jednotlivá léta

K tématu příjmů ze samostatné činnosti patří pojem spolupracující osoby uvedené v § 13 ZDP. Jde o příjmy dosažené při samostatné činnosti provozované za spolupráce druhého z manželů nebo ostatních osob žijících v domácnosti s poplatníkem a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Podíl připadající na druhého z manželů nesmí překročit podle § 13, odst. 3 ZDP 50 % a částka, o kterou příjmy přesahují výdaje, smí být nejvýše 540 000 Kč za rok. U ostatních spolupracujících osob je podíl maximálně 30 % a částka stanovena na nejvýš 180 000 Kč, jak uvádí § 13, odst. 2 ZDP.

2.2.7 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)

Mezi nejvýznamnější příjmy z kapitálového majetku, pokud nejde o příjmy podle § 6 odst. 1 nebo § 7 odst. 1 písm. d), jsou:

- a) „podíly na zisku z obchodní korporace a úroky z držby cenných papírů,
- b) podíly na zisku tichého společníka z účasti na podnikání,
- c) úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na účtu, který není podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání,
- d) dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem, dávky doplňkového penzijního spoření a z penzijního pojištění,
- e) plnění ze soukromého životního pojištění nebo jiný příjem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy,
- f) úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček, úroky z prodlení
- g) úrokové a jiné výnosy z držby směnek (např. diskont z částky směnky, úrok ze směnečné sumy)“ (Marková, 2015, s. 15-16)

Příjmy z kapitálového majetku mají dva režimy zdanění. Příjmy poplatníků vstupují do dílčího základu daně, tedy uvádí se v daňovém přiznání a patří do nich například: úroky z vkladů na běžných účtech, které jsou určeny k podnikání nebo úroky z poskytnutých úvěrů a zápůjček. V druhém případě se příjmy zdaňují zvláštní sazbou a neuvádí se v daňovém přiznání. Za příklad lze uvést úroky z vkladů na nepodnikatelských běžných účtech. (Financnisprava, ©2013-2014)

2.2.8 Příjmy z nájmu (§ 9 ZDP)

Pokud nejde o příjmy uvedené v § 6 až 8, příjmy z nájmu jsou:

- a) „příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů,
- b) příjmy z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu.“ (Marková, 2015, s. 16)

Výdaje lze uplatňovat buď v prokazatelné výši podle § 9, odst. 3 ZDP nebo procentem z příjmů, a to ve výši 30 %, nejvýše však do částky 600 000 Kč uvedené v § 9, odst. 4 ZDP. Příjmy z nájmu, které plynou manželům ze společného jmění, se zdaňují jen u jednoho z nich, jak udává § 9, odst. 2 ZDP. U příjmů vlastněných dvěma nebo více poplatníky se příjmy rozdělují podle jejich spoluvlastnických podílů. (Štohl, 2015, s. 46-48)

2.2.9 Ostatní příjmy (§ 10 ZDP)

Do ostatních příjmů, pokud nejde o příjmy v § 6 až 9 ZDP, patří mezi nejdůležitější podle § 10 ZDP:

- a) „příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby a lesního a vodního hospodářství, které nejsou provozovány podnikatelem,
- b) příjmy z převodu nemovité věci,
- c) přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky,
- d) výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování,
- e) ceny z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží a ceny ze soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže, anebo jde o soutěžící vybrané pořadatelem soutěže,
- f) bezúplatný příjem.“

Příjmy lze snížit o prokazatelně vynaložené výdaje, které jsou nutné na dosažení příjmů, jak uvádí § 10, odst. 4 ZDP. Jediná výjimka je u příležitostných příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, kdy výdaje lze stanovit procentem z příjmů podle § 7, odst. 7, písm. a) ZDP. V jednom dílčím základu je možná kombinace výdajů procentem z příjmů a výdajů v prokázané výši. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 205)

Od daně jsou osvobozeny příjmy z příležitostné činnosti nebo z příležitostného nájmu movitých věcí a příjmy ze zemědělské výroby, kterou neprovozuje podnikatel a to pokud úhrn nepřesáhl u poplatníka za zdaňovací období 30 000 Kč, které uvádí § 10, odst. 3, písm. a) ZDP, (platné pro rok 2016). Za příležitostnou činnost se považuje činnost, která se neopakuje a neprobíhá systematicky. To samé platí i u příležitostného nájmu. (Štohl, 2015, s. 50)

Poplatníkovi, kterému plyne příjem z chovu včel a nepřekročí u něj počet včelstev 60, jedná se o osvobození částky 500 Kč na jedno včelstvo podle § 10, odst. 3, písm. a) ZDP. (Meritum Daň z příjmů 2014, 2014, s. 143)

2.2.10 Nezdanitelná část základu daně

Od základu daně, který je definován v kapitole 3.2.4, si poplatník může odečíst určité nezdanitelné části, které uvádí § 15 ZDP. Odečíst lze hodnota bezúplatného plnění definována v § 15, odst. 1 ZDP, které je poskytnuto obcím, krajům, organizačním složkám státu a právnickým osobám se sídlem v České republice a to na vědu a vzdělávání, kulturu, školství. Pro minimální a maximální odpočet pro rok 2016 platí hodnotové podmínky. Odpočtem se rozumí částka, která se odečítá od základu daně. Minimálně lze odečíst úhrnná hodnota ve zdaňovacím období přesahující 2 % ze základu daně anebo hodnota bezúplatného plnění činí alespoň 1 000 Kč. Maximální odečet činí nejvýše 15 % ze základu daně. Jako bezúplatné plnění na zdravotnické účely se považuje bezplatný odběr krve, který se oceňuje částkou 2 000 Kč. (Macháček, 2014, s. 6)

Podle § 15, odst. 4 ZDP je možnost odečtení úroků z úvěru a hypotečního úvěru na bytové potřeby omezena maximální částkou za zdaňovací období 300 000 Kč (platné pro rok 2016) ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti. Bytová potřeba, kterou definuje § 15 odst. 3 ZDP, je např.: výstavba rodinného domu, bytového domu a jednotky, koupě rodinného domu.

Poplatník platící si příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem a na doplňkové penzijní spoření si podle § 15, odst. 5, písm. a) a c) ZDP může maximálně odečíst 12 000 Kč ze zaplacené částky, která se sníží o 12 000 Kč. Aby si poplatník uplatnil nejvyšší možnou částku, musel by úhrn příspěvků být alespoň 24 000 Kč. Uvedené částky jsou platné pro rok 2016. (Vančurová, Láchová, 2014, s. 214)

Ze zaplaceného pojistného na soukromé životní pojištění a penzijního pojištění si poplatník může snížit základ daně maximálně o 12 000 Kč za zdaňovací období pro rok 2016, jak uvádí § 15, odst. 6 ZDP. Poplatník může mít uzavřeno více pojistných smluv s více pojišťovnami. (Štohl, 2015, s. 56)

Podle § 15, odst. 7 ZDP lze od základu daně odečíst zaplacené členské příspěvky odborové organizaci za člena odborové organizace. Odborová organizace zastupuje zaměstnance, s cílem prosazovat pracovní, politické, hospodářské, sociální a jiné zájmy. Maximálně lze odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6 ZDP a jedná se o částku 3 000 Kč za zdaňovací období za rok 2016.

Paragraf 15, odst. 8 ZDP řeší úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem, za které si může poplatník odečíst až 10 000 Kč za rok 2016. Zákon 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků a dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů v § 2, odst. 2 uvádí, co se rozumí dalším vzděláváním.

2.2.11 Položky odčitatelné od základu daně

Daňová ztráta podle § 38n ZDP lze odečíst od základu daně, definovaného v kapitole 3.2.4, podle § 34, odst. 1 ZDP, a to pokud vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období, nejdéle v 5-ti zdaňovacích obdobích následujících po období, za které se vyměřuje.

Od základu daně lze odečíst až 110 % výdajů (nákladů), které jsou vynaloženy na realizaci projektů výzkumu a vývoje za zdaňovací období. Další podrobnosti pro uplatnění výdajů jsou uvedeny v § 34a – 35e ZDP.

Další možností je odečet výdajů na podporu odborného vzdělávání, který řeší § 34f – 34h ZDP. „Odpočet na podporu odborného vzdělávání činí součet odpočtu na podporu pořízení majetku na odborné vzdělávání a odpočtu na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta v rámci odborného vzdělávání.“ Paragraf 34f, odst. 2 ZDP vymezuje co je pojem

odborné vzdělávání. Rozumí se tím vzdělávací činnost v rámci: „praktického vyučování ve středním vzdělávání podle školského zákona nebo části akreditovaného studijního programu vysoké školy podle zákona upravujícího vysoké školy.“

2.2.12 Sazba daně

Základ daně, který definuje kapitola 3.2.4, se sníží o nezdanitelnou část základu daně v § 15 ZDP, které řeší kapitola 3.2.10 a o odčitatelné položky od základu daně v § 34 ZDP uvedené v kapitole 3.2.11. Výsledná částka se zaokrouhlí na celá sta Kč dolů podle § 16 ZDP a pak se násobí sazbou daně, která činí 15 % od roku 2008. (Marková, 2016, s. 20)

2.2.13 Slevy na dani a daňové zvýhodnění

Podle § 35ba ZDP má poplatník nárok na některé slevy na dani (kapitola 3.1.4), o které si sníží daň. Pokud vyživuje poplatník dítě žijící s ním ve společně hospodařící domácnosti podle § 35c ZDP, má nárok na daňové zvýhodnění a může si snížit daň a to buď formou slevy na dani, daňového bonusu a slevy na dani nebo daňového bonusu. Výše daňového bonusu, aby mohl být uplatněn, musí být alespoň 100 Kč. Maximální daňový bonus činí 60 300 Kč za zdaňovací období. Údaje jsou uvedeny v tabulce 4.

V roce 2014 dochází k vytvoření nové slevy a to slevy za umístění dítěte v předškolním zařízení. V § 35bb se nachází základní údaje. Částka je uplatňována ročně a to absolutní částkou, která je ve výši minimální mzdy. Pro účely daní z příjmů je nutné stanovit, čím se rozumí předškolní zařízení. Paragraf 35bb, odst. 6 ZDP od roku 2016 stanovuje, co znamená pojem předškolní zařízení. Rozumí se tím: „mateřská škola podle školského zákona nebo obdobné zařízení v zahraničí; zařízení služby péče o dítě v dětské skupině a zařízení péče o dítě předškolního věku provozována na základě živnostenského oprávnění. Slevu na dani lze uplatnit podle § 35bb, odst. 2 ZDP na vyživované dítě, žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti a v odst. 5 je stanoveno, že na dítě slevu může uplatnit pouze jeden poplatník, i když dítě vyživuje poplatníků více.

Tabulka 4 Slevy a daňové zvýhodnění platné pro rok 2016

Sleva	Částka (za zdaňovací období)	
na poplatníka	24 840 Kč	
na manželku (manžela) žijící ve společné domácnosti	24 840 Kč	Pokud manželka (manžel) nemá vlastní příjmy nad 68 000 Kč za zdaňovací období.
základní sleva na invaliditu	2 520 Kč	invalidita I. a II. stupně
rozšířená sleva na invaliditu	5 040 Kč	invalidita III. stupně
sleva na držitele průkazu ZTP/P	16 140 Kč	
sleva na studenta	4 050 Kč	
sleva za umístění dítěte	max. výše minimální mzdy	výše výdajů prokazatelně vynaložených za umístění dítěte

Daňové zvýhodnění:	Částka	Daňový bonus lze uplatnit při
za 1. Dítě	13 404 Kč	minimální výši 100 Kč a
za 2. Dítě	15 804 Kč	maximálně do výše 60 300 Kč
za 3. a každé další dítě	17 004 Kč	za zdaňovací období.

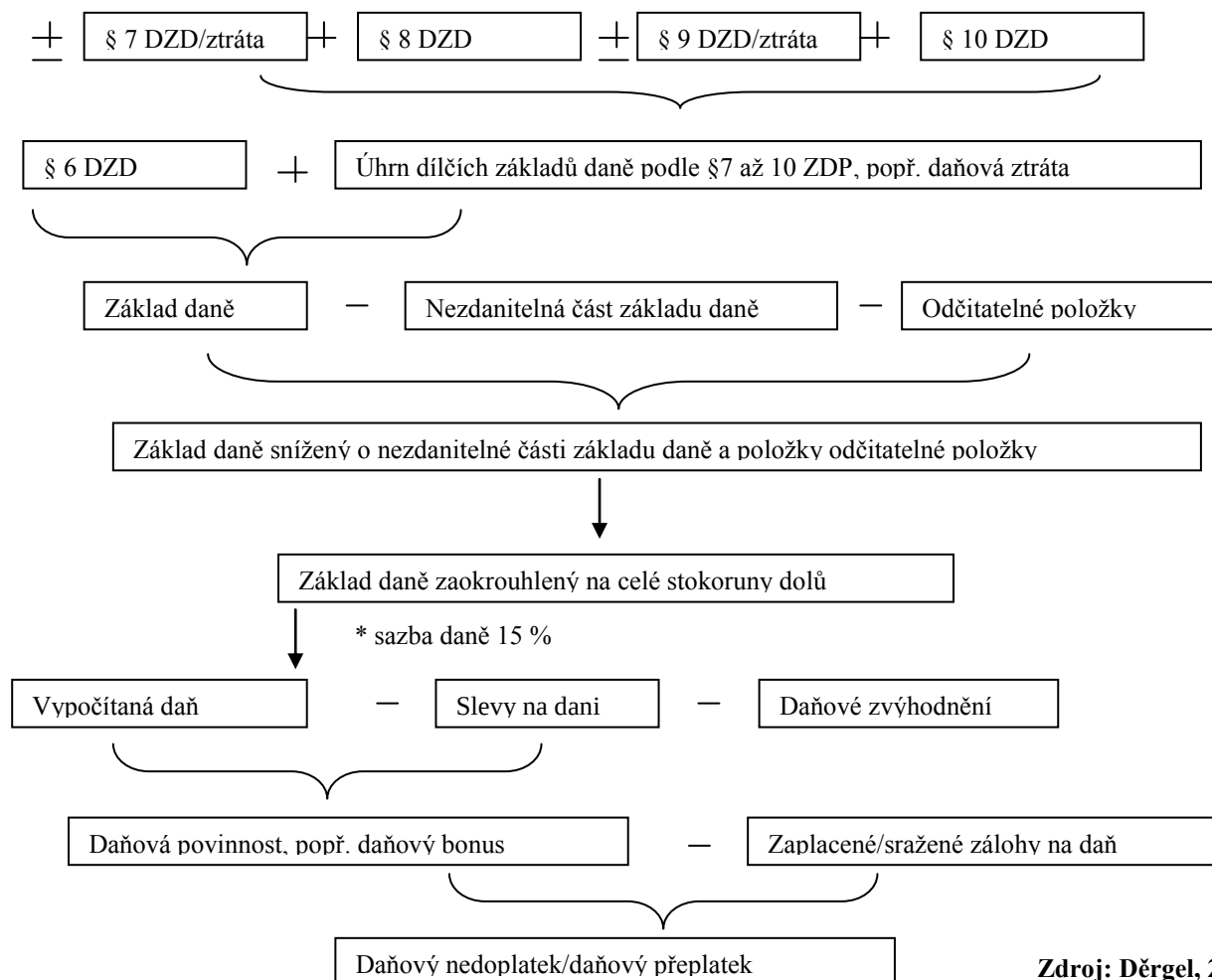
Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona o daních z příjmů ve znění účinném pro jednotlivá léta

2.2.14 Výpočet daňové povinnosti

Paragraf 16b ZDP udává, že daňové přiznání se podává za kalendářní rok, pokud celkové zdanitelné příjmy u fyzické osoby podle § 38g ZDP činí více jak 15 000 Kč za zdaňovací období nebo poplatník dosáhl daňové ztráty. Poplatník je povinen daňové přiznání podat do 31. března po uplynutí zdaňovacího období, jak je uvedeno v § 38ch, odst. 4 ZDP. Příjmy se vykážou zvlášť za jednotlivé dílčí základy. Poté se sečtou. Tím se získá základ daně. Od základu daně se odečtou nezdánitelné části základu daně a odčitatelné položky uvedeny v § 15 ZDP. Upravený základ daně se zaokrouhlí na celé stokoruny dolu. Částka se vynásobí sazbou daně, která činí 15 %, uvedenou v § 16 ZDP. Vypočítaná daň se dá

snížit o slevy na dani a daňové zvýhodnění, které se nachází v § 35ba a § 35c ZDP. Výpočtem vznikne daňová povinnost nebo daňové zvýhodnění. Nakonec se odečtou sražené zálohy na daň. Výsledkem je buď daňový nedoplatek, nebo přeplatek. Postup je znázorněn ve schématu 1.

Schéma 1 Výpočet daňové povinnosti

Zdroj: Děrgel, 2014

2.2.15 Zálohy

Zálohy se určují podle poslední známé daňové povinnosti. Je to částka, kterou poplatník sám vypočetl a uvedl v daňovém přiznání za období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období. Platí od následujícího dne po termínu pro podání daňového přiznání. Pokud bylo daňové přiznání podáno opožděně, platí od následujícího dne po dni jeho podání do účinnosti další změny poslední známé daňové povinnosti. (Meritum Daň z příjmů 2014, 2014, s. 31)

Zálohy jsou placeny v průběhu zálohového období. Zálohové období je podle § 38a, odst. 1 ZDP „období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období.“ Zálohy neplatí poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč, který uvádí § 38a, odst. 2 ZDP. Pokud měl poplatník poslední známou daňovou povinnost větší jak 30 000 Kč, avšak nepřesáhla 150 000 Kč, jsou zálohy placeny dvě dle § 38a, odst. 3 ZDP, a to 40 % z poslední známé daňové povinnosti. Poplatník, který přesáhl částku poslední známé daňové povinnosti 150 000 Kč, platí zálohy uvedené v § 38a, odst. 4 ZDP ve výši $\frac{1}{4}$ z poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná do 15. dne třetího měsíce zdaňovacího období. Druhá záloha se platí do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období, třetí záloha je splatná do 15. dne devátého měsíce zdaňovacího období a čtvrtá zálohu poplatník musí zaplatit do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období. Poplatník, který má v základu daně i dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti, ze kterého zaměstnavatel srazil zálohy na daň a dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti je roven nebo činil více jak 50 % z celkového základu daně, podle § 38a, odst. 5 ZDP zálohy neplatí.

2.3 Shrnutí teoretické části

Osobní důchodová daň je jednou z nejznámějších daní a lze ji považovat za poměrně mladou. Za svou existenci prošla osobní důchodová daň několika reformami až do dnešní podoby. Dani z příjmu fyzických osob se přisuzuje největší míra spravedlnosti. Jedná se o vertikální spravedlnost, kdy lidé s vyšším příjmem platí vyšší daň a lidé s nižším příjmem platí nižší daň. Důchod sám představuje zdroj pro úhradu daně, proto také dochází k zamezení možnosti nehradit daň.

Daň z příjmů fyzických osob se dělí do pěti dílčích základů daně. Za každý dílčí základ se zvlášť vykáže základ daně a sečtou se. Základ daně se poté sníží o odčitatelné položky a nezdanitelné části daně. Upravený základ daně se vynásobí sazbou daně a od výsledné daně se odečítají slevy na dani. Pokud má poplatník děti, může si uplatnit daňové zvýhodnění. Nakonec se odečtou zálohy na daň a výsledkem je buď daňový nedoplatek, nebo daňový přeplatek.

3 Praktická část

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na změny daňového zatížení poplatníka daně z příjmů, které budou znázorněny v modelových příkladech. Změny budou sledovány za rok 2014, 2015 a 2016. Měření těchto změn bude provedeno na modelových příkladech. Dosažené výsledky se zanalyzují a poté bude následovat syntéza.

3.1 Daňové zvýhodnění na děti

Pokud poplatník vyživuje dítě žijící s ním ve společně hospodařící domácnosti, v § 35c ZDP se uvádí nárok na daňové zvýhodnění, které lze uplatnit třemi způsoby. První způsob je uplatnění formou slevy na dani, kterou si poplatník může uplatnit do výše vypočtené daňové povinnosti, druhý způsob je daňový bonus a třetí je kombinací prvního a druhého způsobu. Jedná se o to, že část je sleva na dani a část daňovým bonusem. Pokud poplatníkovi náleží daňový bonus, musí být minimálně 100 Kč, aby mohl být vyplacen. Horní hranice je stanovena částkou 60 300 Kč ročně. Poplatník má nárok na daňový bonus, pokud měl ve zdaňovacím období příjem podle § 6, 7, 8 nebo 9 ZDP alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy. Kdyby se jednalo o poplatníka s příjmy pouze podle § 9, nesmí výdaje převýšit tyto příjmy, jak uvádí § 35c, odst. 4 ZDP. Paragraf 35c, odst. 6 ZDP uvádí vysvětlení pojmu vyživované dítě pro účely zákona o daních z příjmů. Jde například o dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, které nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů nebo vlastní vnuk, pokud jeho rodiče nemají dostatečné příjmy a mohli by z nich uplatit daňové zvýhodnění, pokud se jedná o nezletilé dítě nebo dítě zletilé do 26 let připravující se na své budoucí povolání.

3.1.1 Změna v daňovém zvýhodnění na děti

V roce 2014 bylo daňové zvýhodnění na dítě 13 404 Kč za zdaňovací období. V roce 2015 přišla změna a poplatníci s více dětmi si polepšili. Děti se pro potřebu daňovou rozdělily na první, druhé, třetí a každé další dítě. S tím souvisí rozdílnost daňového zvýhodnění. Na první dítě zvýhodnění zůstalo stejné, jako v roce 2014. Na druhé dítě se daňové zvýhodnění zvýšilo oproti prvnímu dítěti o 2 400 Kč, tj. za rok 15 804 Kč. Na třetí a každé další dítě se daňové zvýhodnění zvýšilo oproti prvnímu dítěti o 3 600 Kč za zdaňovací období, tj. 17 004 Kč ročně. Z toho vyplývá, že daňová povinnost poplatníka bude záviset

i na počtu dětí. Rozdílnou daňovou povinnost bude mít poplatník, který bude mít jedno dítě, dvě děti či více dětí.

Ve Sněmovně od začátku roku 2016 čekala na schválení novela zákona, která zvýší daňové zvýhodnění na děti pro rok 2016. V prvním kroku měla platit v lednu 2016, bohužel tomu tak nebylo. Předpokládalo se, že nabude účinnosti během roku. Zaměstnanci čekali díky daňovému zvýhodnění zvýšení své čisté mzdy, ale nemusí se bát, že o své peníze přijdou. Novelu poslanci schválili 2. března 2016. Daňové zvýhodnění si poplatníci budou moci uplatnit za celý rok zpětně. Pokud poplatník má jedno dítě, zvýhodnění zůstává stále na částce 13 404 Kč. Na druhé dítě se zvýhodnění zvýšilo o 1 200 Kč oproti roku 2015 a to na částku 17 004 Kč. Za třetí a další dítě byla částka stanovena na 20 604 Kč.

V tabulce 5 jsou uvedené jednotlivé sazby daňového zvýhodnění za rok 2014, 2015 a 2016.

Tabulka 5 Přehled daňového zvýhodnění

Počet dětí	2014	2015	2016
1. dítě	13 404 Kč	13 404 Kč	13 404 Kč
2. dítě	13 404 Kč	15 804 Kč	17 004 Kč
3. dítě a další	13 404 Kč	17 004 Kč	20 604 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.2 Modelové příklady

Poplatník č. 1: Poplatník má příjmy pouze ze samostatné činnosti a to ve výši 800 000 Kč za rok. Výdaje uplatňuje na základě daňové evidence a jsou ve výši 400 000 Kč. Je ženatý a má dvě nezaopatřené děti, na které si uplatňuje daňové zvýhodnění. V následujících třech tabulkách bude vypočtena daňová povinnost poplatníka za rok 2014, 2015 a 2016.

Tabulka 6 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2014

Příjmy ze samostatné činnosti	800 000 Kč
Výdaje uplatněné na základě daňové evidence	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč
Daňová povinnost	60 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění na první dítě	13 404 Kč
Daňové zvýhodnění na druhé dítě	13 404 Kč
Daňová povinnost po slevě	8 352 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2015

Příjmy ze samostatné činnosti	800 000 Kč
Výdaje uplatněné na základě daňové evidence	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč
Daňová povinnost	60 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění na první dítě	13 404 Kč
Daňové zvýhodnění na druhé dítě	15 804 Kč
Daňová povinnost po slevě	5 952 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 8 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2016

Příjmy ze samostatné činnosti	800 000 Kč
Výdaje uplatněné na základě daňové evidence	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč
Daňová povinnost	60 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění na první dítě	13 404 Kč
Daňové zvýhodnění na druhé dítě	17 004 Kč
Daňová povinnost po slevě	4 752 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Poplatník s příjmem 800 000 Kč a výdaji uplatňovanými na základě daňové evidence 400 000 Kč má základ daně 400 000 Kč. Základ daně je už i upraveným základem daně a vypočítá se z něho daň ve výši 15 %, která je 60 000 Kč. Od vypočítané daně si poplatník odečte slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč. Za rok 2014 si poplatník odečetl za dvě děti 26 808 Kč. Jeho daňová povinnost pak vyšla 8 352 Kč. V roce 2015 měl nárok na daňové zvýhodnění ve výši 29 208 Kč, tím se snížila daňová povinnost o 2 400 Kč a poplatník musel odvést 5 952 Kč. V roce 2016 se na druhé dítě daňové zvýhodnění zvýšilo oproti roku 2015 o 1 200 Kč, celkové daňové zvýhodnění bylo 30 408 Kč. Tím mu vyšla i nižší daňová povinnost a to ve výši 4 752 Kč.

Poplatník č. 2: Poplatník má pouze příjmy ze samostatné činnosti ve výši 800 000 Kč. Výdaje má ve výši 400 000 Kč. Má tři děti, na které uplatní daňové zvýhodnění. Jeho daňová povinnost je vypočítána v tabulce 9 za rok 2014, v tabulce 10 za rok 2015 a v tabulce 11 za rok 2016.

Tabulka 9 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2014

Příjmy ze samostatné činnosti	800 000 Kč
Výdaje uplatněné na základě daňové evidence	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč
Daňová povinnost	60 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění na první dítě	13 404 Kč
Daňové zvýhodnění na druhé dítě	13 404 Kč
Daňové zvýhodnění na třetí dítě	13 404 Kč
Daňový bonus	5 052 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2015

Příjmy ze závislé činnosti	800 000 Kč
Výdaje uplatněné na základě daňové evidence	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč
Daňová povinnost	60 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění na první dítě	13 404 Kč
Daňové zvýhodnění na druhé dítě	15 804 Kč
Daňové zvýhodnění na třetí dítě	17 004 Kč
Daňový bonus	11 052 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2016

Příjmy ze závislé činnosti	800 000 Kč
Výdaje uplatněné na základě daňové evidence	400 000 Kč
Základ daně	400 000 Kč
Daňová povinnost	60 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění na první dítě	13 404 Kč
Daňové zvýhodnění na druhé dítě	17 004 Kč
Daňové zvýhodnění na třetí dítě	20 604 Kč
Daňový bonus	15 852 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Poplatník č. 2 se liší od poplatníka č. 1 v tom, že má tři děti. Tím je samozřejmě dáno vyšší daňové zvýhodnění. V roce 2014 poplatník měl nárok na daňové zvýhodnění ve výši 40 212 Kč. Po odečtení slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na děti od daně, získá poplatník daňový bonus ve výši 5 052 Kč. V roce 2015 daňové zvýhodnění činí 46 212 Kč. To je o 6 000 Kč více. Daňový bonus se tím zvýší a to na částku 11 052 Kč. Za rok 2016 má poplatník nárok na daňové zvýhodnění ve výši 51 012 Kč a bude mu vyplacen daňový bonus ve výši 15 852 Kč.

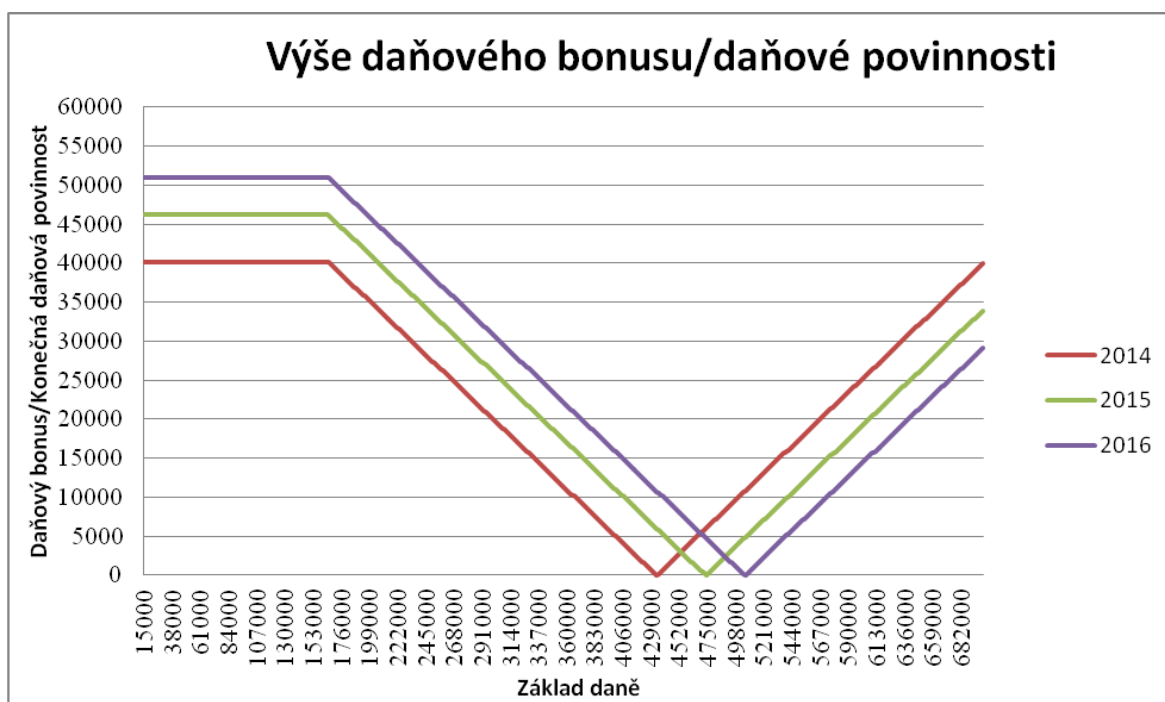
3.1.3 Shrnutí

Na dvou modelových příkladech je znázorněn dopad změny na jednotlivé poplatníky. Pokud by měl poplatník pouze jedno dítě, změna by nebyla viditelná. U dvou a více dětí daňové zvýhodnění přináší díky novelizaci značný nárůst částky slevy popř. pak daňového bonusu. Poplatník se dvěma dětmi měl v prvním sledovaném roce nárok na daňové zvýhodnění ve výši 26 808 Kč. V roce 2015 dochází ke zvýšení a na druhé dítě získá poplatník o 2 400 Kč více. Za rok 2016 na druhé dítě uplatní oproti roku 2015 o 1200 Kč více. Tímto v každém sledovaném roce dojde ke snížení daňové povinnosti. Snížení daňové povinnosti by se dalo vyjádřit v procentech. V roce 2015 klesla daňová povinnost oproti roku 2014 o 40,32 %, v roce 2016 se snížila oproti roku 2015 o 25,25 %.

Poplatník se třemi dětmi je na tom díky daňovému zvýhodnění ještě lépe. V roce 2014 začínal s daňovým zvýhodněním na částce 40 212 Kč a získal tak daňový bonus ve výši 5 052 Kč. Rok 2015 mu přinesl zvýšení daňového bonusu na částku 46 212 Kč a tím i zvýšení daňového bonusu o 6 000 Kč neboli o 118, 76 % oproti roku 2014. V roce 2016 daňový bonus bude činit 15 852 Kč, o 4 800 Kč více, to znamená, že získá daňový bonus vyšší o 43,43 % oproti roku 2015.

V grafu 1 je zobrazen základ daně a s tím související vypočítaná výše daňového bonusu / daňové povinnosti, pokud poplatník vyživuje tři nezaopatřené děti. Daňová povinnost je samozřejmě snížena o základní slevu na poplatníka. V grafu je dobře viditelné, jak se zvyšuje částka celkového daňového zvýhodnění. V první části než se přímka láme, je vidět, jaká částka je poplatníkovi vyplacena, pokud má minimální základ daně a získá celé daňové zvýhodnění jako vyplacený daňový bonus, protože daňová povinnost je minimální a pokryje ji základní sleva na poplatníka. Poté se přímka znovu láme a je vidět, jak se daňový bonus snižuje. Ve třetí části, už je daňové zvýhodnění formou slevy na dani a snižuje tak daňovou povinnost, kterou poplatník musí zaplatit.

Graf 1 Výše daňového bonusu / daňové povinnosti

Zdroj: vlastní zpracování

3.2 Výdaje stanovené procentem z příjmů

V kapitole 3.2.6 jsou řešeny výdaje stanovené procentem z příjmů. Poplatník, který provozuje samostatnou činnost podle § 7 ZDP, si může vybrat ze dvou možností uplatňování výdajů. V § 7, odst. 3 ZDP se uvádí, že: „příjmy se snižují o výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení.“ Druhou možnost řeší § 7, odst. 7 ZDP, tím jsou právě výdaje stanovené procentem z příjmů. Paragraf 7, odst. 8 ZDP rozebírá, že v takto stanovených výdajích, jsou zahrnuty veškeré výdaje, které poplatník vynaložil v souvislosti s dosažením příjmů ze samostatné činnosti a je povinen vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek. Poplatník uplatňující si výdaje procentem z příjmů uplatňuje tímto způsobem výdaje pro všechny příjmy podle § 7 ZDP. Pokud poplatník má nezaopatřené dítě, na které by mohl uplatňovat daňové zvýhodnění, pak to podle § 35ca není možné, pokud výdaje uplatňuje procentem z příjmu a dílčí základ je vyšší než 50 %. Není ani možné uplatnit slevu na manželku, která měla roční příjmy do stanovené částky, která je 68 000 Kč.

3.2.1 Změna ve výdajích uplatňovaných procentem z příjmů

Do roku 2014 byly výdaje stanovené procentem z příjmů uplatňovány bez omezení horní hranicí. V roce 2015 dochází ke změně a to v tom, že je stanovena maximální hranice částky, kterou lze uplatnit jako výdaj procentem z příjmů. V tabulce 3 je přehledně zobrazeno, jaké jsou hranice pro uplatnění výdajů procentem z příjmů.

Pro podnikatele, který provozuje samostatnou činnost podle § 7, odst. 1, písm. a) ZDP, zemědělskou činnost, lesní a vodní hospodářství a také řemeslné živnostenské podnikání, výdaje stanovené v § 7, odst. 7, písm. a) ZDP jsou 80% z příjmů, nejvýše však lze uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč.

Paragraf 7, odst. 1, písm. b) ZDP říká že, pokud poplatník má příjmy ze živnostenského podnikání, výdaje procentem z příjmu stanovuje § 7, odst. 7, písm. b) ZDP 60 % z příjmů a maximální limit je stanoven na 1 200 000 Kč.

Pokud poplatníkovi plynou příjmy z jiného podnikání, ke kterému je třeba podnikatelské oprávnění dle § 7, odst. 1, písm. c) ZDP, může uplatnit příjmy ve výši 40 % z příjmů ze samostatné činnosti, avšak nejvýše do částky 800 000 Kč, jak uvádí § 7, odst. 7, písm. d) ZDP.

Poplatník mající příjmy podle § 7, odst. 1, písm. b) ZDP, kterými jsou příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku, si může uplatnit výdaje ve výši 30 % z příjmů, jak říká § 7, odst. 7, písm. c) ZDP, maximální částka je stanovena na 600 000 Kč.

3.2.2 Modelové příklady

Poplatník č. 1: Poplatník provozuje samostatnou činnost v zemědělské výrobě. Jeho příjmy za rok jsou ve výši 2 200 000 Kč. Výdaje se rozhodl uplatňovat procentem z příjmů, které je 80 %. V tabulce 12 bude vypočítána daňová povinnost za rok 2014 a v tabulce 13 za roky 2015 a 2016.

Tabulka 12 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2014

Příjem	2 200 000 Kč
Výdaj procentem z příjmů	1 760 000 Kč
Základ daně	440 000 Kč
Daňová povinnost	66 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňová povinnost po slevě	41 160 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 13 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2015, 2016

Příjem	2 200 000 Kč
Výdaj procentem z příjmů	1 600 000 Kč
Základ daně	600 000 Kč
Daňová povinnost	90 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňová povinnost po slevě	65 160 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Poplatník provozuje samostatnou činnost. Jeho příjem je ve výši 2 200 000 Kč a výdaje uplatnil procentem z příjmů, které je 80 %. V roce 2014 si mohl uplatnit celých 80 %, tedy 1 760 000 Kč. Po uplatnění slevy na poplatníka vyjde daňová povinnost 41 160 Kč. V roce 2015 a 2016, kdy je stanovena maximální částka na uplatnění výdajů ve výši 1 600 000 Kč, si může uplatnit jako výdaj procentem z příjmů jen 1 600 000. To způsobí, že poplatník zaplatí na daňové povinnosti po odečtení slevy na poplatníka 65 160 Kč, tj. o 24 000 Kč více.

Poplatník č. 2: Poplatník provozuje samostatnou činnost a to ekonomické poradenství. Příjem z činnosti činil 2 100 000 Kč. Rozhodl se uplatňovat výdaje procentem z příjmů (60 %). Poplatník má dvě nezaopatřené děti, na které by mohl uplatnit daňové zvýhodnění. Daňová povinnost bude vypočítaná za rok 2014 a roky 2015, 2016.

Tabulka 14 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2014

Příjem	2 100 000 Kč
Výdaj procentem z příjmů	1 260 000 Kč
Základ daně	840 000 Kč
Daňová povinnost	126 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění na děti	Nelze uplatnit
Daňová povinnost po slevě	101 160 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 15 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2015, 2016

Příjem	2 100 000 Kč
Výdaj procentem z příjmů	1 200 000 Kč
Základ daně	900 000 Kč
Daňová povinnost	135 000 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daňové zvýhodnění na děti	Nelze uplatnit
Daňová povinnost po slevě	110 160 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Poplatník č. 2 provozující ekonomické poradenství s příjmem 2 100 000 Kč si v roce 2014 mohl uplatnit výdaj procentem z příjmu 60 % a to v celkové výši 1 260 000 Kč. Tím jeho základ daně vyjde 840 000 Kč a daňová povinnost 126 000 Kč. Daňové zvýhodnění si bohužel uplatnit nemůže, protože § 35ca to zakazuje. Po uplatnění slevy na poplatníka daňová povinnost vychází 101 160 Kč. V roce 2015, 2016 si výdaje může uplatnit pouze do výše 1 200 000 Kč, tím také jeho základ daně je vyšší a to na 900 000 Kč. Daňová povinnost po slevě vychází o 9 000 Kč více, jak v roce 2014.

4.2.3. Shrnutí

Do roku 2014 si poplatníci, kteří používali výdaje stanovené procentem z příjmů, mohli uplatňovat celou částku, od roku 2015 přišlo omezení, které je pro poplatníky s vyššími příjmy výrazné a poplatníci zaplatí na dani více, jak je vidět v modelových příkladech. Tím

ale také stát, získává více prostředků do svého rozpočtu. Pokud poplatník má nezaopatřené dítě, které vyživuje, jeho daňovou povinnost to nijak neovlivní, protože podle § 35ca nemůže uplatnit daňové zvýhodnění. Poplatníka, který užívá výdaje procentem z příjmů, se změna roku 2015 dotkne značně. Má omezenou možnost výdajů a nemůže využít daňové zvýhodnění, které se při dvou a více dětí zvýšilo a tím by ušetřil na daňové povinnosti.

3.3 Sleva za umístění dítěte

V § 35bb ZDP jsou stanoveny podmínky, za kterých si poplatník může uplatnit slevu za umístění dítěte, které vyživuje a žije s poplatníkem ve společné domácnosti. Dle § 35bb, odst. 1 ZDP výše slevy musí odpovídat prokazatelně výdajům, které si poplatník uplatnil za umístění dítěte v předškolním zařízení. Sleva je stanovena absolutní částkou a její maximální částka je stanovena ve výši minimální mzdy. Slevu si mohou uplatnit i podnikatelé, kteří používají výdaje procentem z příjmů. Aby si poplatník mohl slevu uplatnit, nechá si vystavit od předškolního zařízení potvrzení o výši zaplacených poplatků.

3.3.1 Změna u slevy za umístění dítěte

Poprvé v roce 2014 se objevila nová položka snížení daňové povinnosti, a to sleva za umístění dítěte. V roce 2015 v daňovém přiznání dochází k přidání řádku na slevu za umístění dítěte. Snížit daň lze pouze do nuly, nikoliv jako u daňového zvýhodnění, kde lze získat daňový bonus. Od roku 2016 je nový odstavec v § 35bb ZDP, a to odstavec 6, který říká, co vše se rozumí předškolním zařízením. Předškolním zařízením se pro účely daní z příjmů podle § 35 bb, odst. 6 ZDP rozumí: „mateřská škola podle školského zákona nebo obdobné zařízení v zahraničí, zařízení služby péče o dítě v dětské skupině a zařízení péče o dítě předškolního věku provozována na základě živnostenského oprávnění. V následující tabulce je přehledně zpracována sleva za umístění dítěte.

Tabulka 16 Přehled slevy za umístění dítěte

Rok	Sleva za umístění dítěte v Kč
2014	8 500
2015	9 200
2016	9 900

Zdroj: vlastní zpracování na základě ministerstva práce a sociálních věcí

3.3.2 Modelové příklady

Poplatník, který má jedno dítě a navštěvuje předškolní zařízení, za měsíc zaplatí 1 500 Kč. Dítě navštěvuje zařízení 10 měsíců, to znamená, že částka dělá za rok 15 000 Kč. Poplatník dostal potvrzení od předškolního zařízení.

Rok 2014: V roce 2014 bylo možno si uplatnit částku za umístění dítěte maximálně ve výši 8 500 Kč za rok. Jedná se o nezaopatřené dítě, proto poplatník dosáhne také daňového zvýhodnění ve výši 13 404 Kč za rok.

Rok 2015: Částka v roce 2015 se zvedla na 9 200 Kč. Tím si mohl poplatník oproti roku 2014 odečíst o 700 Kč více. Zůstává i daňové zvýhodnění ve výši 13 404 Kč za rok.

Rok 2016: Minimální mzda se zvyšuje na 9 900 Kč a poplatník si může odečíst zase o 700 Kč více, než v roce 2015. Samozřejmě platí i výše daňového zvýhodnění 13 404 Kč za rok.

Pokud by poplatník dal dítě do předškolního zařízení pouze na pět měsíců, zaplatil by 7 500 Kč. V roce 2014, 2015 i 2016 by si mohl uplatnit pouze částku 7 500 Kč, protože ta odpovídá skutečným výdajům za předškolní zařízení.

3.3.3 Shrnutí

Sleva za umístění dítěte přináší výhodu na daňové povinnosti pro poplatníky s dětmi. Nejen že si uplatní daňové zvýhodnění na dítě, ale také stát jim pomáhá v tom, aby dítě mohlo navštěvovat předškolní zařízení, měli s ním menší výdaje a oni mohli pracovat. Tzv. „školkovné“ by měl uplatnit ten rodič, který má vyšší daňovou povinnost, tím se maximalizuje jeho daňová výhoda. Naopak daňové zvýhodnění by si měl uplatnit ten z rodičů, který má nižší daňovou povinnost, aby dosáhl daňového bonusu.

3.4 Danění důchodu

Daněním důchodu se rozumí danění penze podle § 10, odst. 1, písm. e) ZDP. Pro starobní a invalidní důchodce důchod tvoří největší a nejpodstatnější příjem, který je vyplácen pravidelně. Některé důchody jsou osvobozeny od daně z příjmů, některé důchody se musí zdanit. Osvobozeny jsou ty důchody, které nepřesáhnou částku 36násobku minimální mzdy. Minimální mzda se v roce 2014, 2015 i v roce 2016 změnila a tím dochází i ke

změně částky osvobození důchodů. Pokud důchod přesáhne stanovenou částku, je částka nad limit zdaňována jako ostatní příjmy podle § 10 ZDP. Dále může nastat situace, kdy si člověk, který pobírá důchod, přivydělává jak samostatnou činností (§ 7 ZDP), tak tím, že je zaměstnán, jak na hlavní pracovní poměr, tak dohody (§ 6 ZDP) nebo pronájmem (§ 9 ZDP) a získá příjmy nad stanovený limit, který byl stanoven v roce 2015. Příjmy z dohod, které se zdaňují srážkovou daní je možné do daňového přiznání zahrnout a uplatnit si tak sraženou daň, to znamená, že si příjmy zahrne poplatník do limitu. (Fincentrum, 2014; Vančurová, Láchová, 2014, s. 160)

3.4.1 Změna v danění důchodu

V roce 2014 pro osvobození důchodů platí částka 306 000 Kč ($36 \cdot 8\,500$ Kč). Pokud si starobní, ale i invalidní důchodce přivydělává, není stanoven žádný limit dosažení jeho přivýdělku k důchodu. V roce 2014 dochází také k tomu, že si slevu na poplatníka můžou uplatnit i důchodci. Změna začala platit od září 2014. V roce 2015 stát zavádí limit, kolik si může důchodce přivydělat a částka je stanovena na 840 000 Kč. Pokud tuto částku přesáhne daní i svůj důchod, jak je uvedeno v § 4, odst. 3 ZDP. Dále platí to, že částka pro osvobození důchodu je 331 200 Kč ($36 \cdot 9\,200$ Kč). Pokud by poplatníkovi pobírajícího důchod byly vyplaceny jednorázové doplatky, danit je nebude, protože v § 4, odst. 1, písm. h) ZDP je uvedeno, že se jedná o pravidelně vyplácené důchody. Tedy doplatky nepodléhají dani z příjmů ani, kdyby si vydělal nad 840 000 Kč. V roce 2016 se mění pouze limit důchodu a to na 356 400 Kč ($36 \cdot 9\,900$ Kč). (Bláhová, 2015)

Údaje pro danění důchodu jsou zpracovány přehledně v následující tabulce.

Tabulka 17 Údaje pro danění důchodu

Rok	2014	2015	2016
Hraniční částka osvobození důchodu za rok	306 000 Kč	331 200 Kč	356 400 Kč
Limit pro získání dalších příjmů, aby důchod nebyl zdaněn	Není stanoven	840 000 Kč	840 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů české správy sociálního zabezpečení

3.4.2 Modelové příklady

Poplatník č. 1: Poplatník pobírá starobní důchod ve výši 350 000 Kč ročně. Jiné příjmy nemá.

Rok 2014: V roce 2014 je částka pro osvobození důchodu ve výši 306 000 Kč. Poplatník má důchod ve výši 350 000 Kč. Částka nad limit, která je 44 000 Kč ($350\,000 - 306\,000$), bude muset zdanit 15 % sazbou daně. Daňová povinnost tedy bude 6 600 Kč ($44\,000 \cdot 0,15$). Poplatník si uplatní slevu na poplatníka, která začíná znovu platit od září 2014, a proto mu nevznikne žádná daňová povinnost.

Rok 2015: V roce 2015 se limit stanovil na částku 331 200 Kč. 18 800 Kč ($350\,000 - 331\,200$) je částka, z které bude počítána daňová povinnost. Vypočtená daňová povinnost je 2 820 Kč ($18\,800 \cdot 0,15$). Uplatnění slevy na poplatníka i pro poplatníky pobírající důchod platí a proto se od částky 2 820 Kč odečte 24 820 Kč, pouze však do nuly. To pak znamená, že daňová povinnost je nulová.

Rok 2016: Částka pro osvobození důchodu je stanovena na 356 400 Kč. Poplatníkův důchod je ve výši 350 000 Kč, a tím je dané, že celý důchod je osvobozen.

Poplatník č. 2: Poplatník pobírá starobní důchod ve výši 350 000 Kč ročně. K tomu provozuje samostatnou činnost, za kterou vykázal výsledek hospodaření ve výši 850 000 Kč.

Rok 2014: V roce 2014 není stanoven limit pro další příjem, proto příjem ve výši 850 000 Kč neznámá pro poplatníka, že bude danit celý svůj důchod. Platí ale to, že pokud důchod bude nad částku 306 000 Kč, bude muset poplatník zdanit částku nad stanovený limit. Znamená to, že částka nad limit, která je 44 000 Kč se sečte s výsledkem hospodaření 850 000 Kč. Základ daně tedy vychází 894 000 Kč, z něhož se vypočítá daňová povinnost tak, že základ daně 894 000 se vynásobí 15 % a tím se získá daňová povinnost ve výši 134 100 Kč. Po odečtení základní slevy na poplatníka je konečná daňová povinnost 109 260 Kč ($134\,100 - 24\,840$).

Rok 2015: V roce 2015 dochází ke stanovení limitu pro další příjem ve výši 840 000 Kč, to znamená pro poplatníka, že bude muset zdanit i celý svůj důchod, protože příjem byl ve výši 850 000 Kč. Základ daně je $850\,000\text{ Kč} + 350\,000\text{ Kč} = 1\,200\,000\text{ Kč}$. Daňová

povinnost vychází 180 000 Kč. Poplatník si odečte slevu na poplatníka 24 840 Kč a jeho daňová povinnost po slevě vychází 155 160 Kč.

Rok 2016: I v roce 2016 platí limit pro další příjem a to také ve výši 840 000 Kč a poplatník bude stejně jako v roce 2015 danit celý svůj důchod. Konečná daňová povinnost se oproti roku 2015 nemění a bude 155 160 Kč.

Poplatník č. 3: Poplatník pobírá starobní důchod ve výši 270 000 Kč. Provozuje samostatně výdělečnou činnost. Výsledek hospodaření vykázal ve výši 60 000 Kč.

Rok 2014: Důchod je osvobozen od daně, protože je pouze ve výši 270 000 Kč a limit je stanoven ve výši 306 000 Kč. Pro další příjem není stanoven limit, proto poplatník odvede daň z částky 60 000 Kč, která je 9 000 Kč. Daňovou povinnost si sníží o základní slevu na poplatníka a nebude platit žádnou daň.

Rok 2015: Poplatník do svého daňového přiznání zahrne pouze výdělek ze samostatné činnosti ve výši 60 000 Kč. Protože tento příjem nepřesahuje částku 840 000 Kč a na důchod se vztahuje osvobození. Důchod je nižší než 331 200 Kč, takže důchod nebude poplatník danit ani uvádět v daňovém přiznání. Daňovou povinnost vypočte poplatník z částky 60 000 Kč, tj. 9 000 Kč. Odečte slevu na poplatníka a tím dosáhne nulové daňové povinnosti.

Rok 2016: Částka pro osvobození důchodu je ve výši 356 400 Kč, takže poplatník svůj důchod danit v roce 2016 nebude. Zdaní pouze svůj další příjem, z kterého je po odečtení slevy na poplatníka daňová povinnost nulová.

3.4.3 Shrnutí

Poplatníků pobírajících důchod bylo v roce 2014 podle české správy sociálního zabezpečení 2 866 146 a průměrný důchod činil podle českého statistického úřadu 11 075 Kč, tzn., že velká část poplatníků pobírající důchod ho nezdaňovala. Pokud byl důchod nad limit, který je stanoven 36ti násobkem průměrné mzdy za rok, musela být ta část důchodu nad limit zdaněna, jak je nastaveno v příkladu s poplatníkem č. 1. Do srpna roku 2014 platilo, že si poplatník pobírající důchod nemohl uplatnit základní slevu na poplatníka. Pak přichází Ústavní soud se změnou a ve Sbírce zákonů je sleva opět vyhlášena jako platná. Pro další příjem není stanovena částka, po jejíž překročení by se pak

musel zdanit celý důchod. V roce 2015 dochází ke zvýšení průměrné mzdy a to znamená navýšení limitu pro osvobození důchodu. Pro poplatníky s dalším příjmem přichází stanovení limitu ve výši 840 000 Kč. To znamená, pokud si poplatník pobírající důchod vydělá nad tuto částku, musí zdanit i celý svůj důchod. Názorně to ukazuje příklad s poplatníkem č. 2. Třetí příklad ukazuje, jak bude postupovat poplatník, který má důchod v limitu každý rok a přivydělá si menší částku ze samostatné činnosti. Ve všech třech letech mu vyjde nulová daňová povinnost. (Kohoutová, 2014)

3.5 Osvobození výher ze soutěže a slosování

V § 10, odst. 1, písm. ch) ZDP se uvádí, že výhry ze soutěží a slosování jsou zdaňovány podle § 10 ZDP jako ostatní příjmy. V § 4 ZDP se uvádí výjimky, tedy osvobození výher z veřejných soutěží a reklamních slosování. Například se daní výhra 15-ti procentní sazbou daně z vědomostní soutěže, která přesáhne částku 10 000 Kč.

3.5.1 Změna

V roce 2014 se v § 4, odst. 1, písm. f), 3 ZDP uvádí, osvobození od daně podléhá „příjem v podobě ceny z veřejné soutěže, z reklamní soutěže nebo z reklamního slosování, pokud se nejedná o spotřebitelskou loterii, ceny ze sportovní soutěže, a to v úhrnné hodnotě nepřevyšující 10 000 Kč.“ V roce 2015 se změna projevuje tím, že se vypouští část textu „v úhrnné „ a zůstává pouze „v hodnotě nepřevyšující 10 000 Kč“. To tedy znamená, že pokud poplatník získá více výher, částka 10 000 Kč se posuzuje za jednotlivou výhru. V roce 2016 žádná změna nepřichází.

3.5.2 Modelové příklady

Poplatník získal dvě ceny z veřejné soutěže a to ve výši 5 000 Kč a 6 000 Kč.

Rok 2014: Úhrnná hodnota výher je 11 000 Kč, tzn., ceny nejsou osvobozeny podle § 4, odst. 1, písm. f), 3 ZDP a podléhají zdanění podle § 10, odst. 1, písm. h) ZDP. Poplatník zaplatí daň z příjmu fyzických osob a to ve výši 1 650 Kč ($11\,000 \cdot 0,15$).

Rok 2015: Protože přichází změna, posuzuje se částka výhry za jednotlivou soutěž, tzn., že ani jedna výhra nepřevyšuje částku 10 000 Kč a výhry jsou osvobozeny podle § 4, odst. 1, písm. f), 3 ZDP.

Rok 2016: Osvobození cen z veřejné soutěže je shodné s rokem 2015.

3.5.3 Shrnutí

Dá se zhodnotit, že malá změna ve vypuštění jednoho slova přinese celkem významnou změnu v daňové povinnosti. V roce 2014 zaplatil poplatník 1 650 Kč, v roce 2015 a 2016 neplatí žádnou daň z ceny z veřejné soutěže. Pokud by poplatník získal druhou cenu také v částce 5 000 Kč, znamenalo by to pro něj, že by i v roce 2014 ceny byly osvobozeny, protože jejich úhrnná hodnota by byla 10 000 Kč.

3.6 Solidární daň

Solidární daň byla stanovena jako dočasné opatření pro rok 2013 – 2015 v rámci snižování schodku rozpočtu, v roce 2016 však nadále platí. Solidární daň se platí při vysokých příjmech a to ve výši 7 % z částky nad stanovený limit, jak uvádí § 16a ZDP. Limit je stanovený jako 48násobek průměrné mzdy za rok. Měsíčně je pak částka stanovena jako čtyřnásobek průměrné mzdy. Pokud by zaměstnanec s nadlimitním příjmem ze závislé činnosti měl ještě další příjmy ze samostatné činnosti a dosáhl daňové ztráty, může si daňový základ snížit o vzniklou daňovou ztrátu, jak uvádí § 16a, odst. 3 ZDP. Tím se může stát, že příjmy klesnou pod stanovený limit a příjem se sníží pod stanovený limit. Poplatník (zaměstnanec) mající příjem nad stanovený limit pouze v některých měsících ve zdaňovacím období a v ostatních mající příjem nižší, to znamená, že za rok částka nepřekročí stanovený roční limit a nevzniká povinnost platby solidární daně za celý rok, může požádat o roční zúčtování zaměstnavatele.

3.6.1 Změna solidární daně

Solidární daň je stanovena jako 48 násobek průměrné mzdy. V roce 2014, 2015 a i 2016 se částka průměrné mzdy zvýšila, proto dochází ke změně částky limitu solidární daně. Čím více průměrná mzda roste, tím méně poplatník s vysokými příjmy zaplatí na solidární dani. V následující tabulce jsou uvedeny částky platné pro jednotlivé roky.

Tabulka 18 Výše solidární daně

Limit	2014	2015	2016
Měsíční	103 768 Kč	106 444 Kč	108 024 Kč
Roční	1 245 328 Kč	1 277 328 Kč	1 296 288 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

3.6.2 Modelové příklady

Poplatník má roční příjem ve výši 1 800 000 Kč. Je svobodný a bezdětný. V následujících tabulkách bude vypočítána jeho výše daňové povinnosti za roky 2014, 2015 a 2016.

Tabulka 19 Výpočet daňové povinnosti za rok 2014

Roční hrubá mzda	1 800 000 Kč
Sociální pojištění placené zaměstnavatelem	450 000 Kč
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem	162 000 Kč
Dílčí základ daně	2 412 000 Kč
Daňová povinnost	361 800 Kč
Solidární daň	38 835 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Celková daňová povinnost po slevě	375 795 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 20 Výpočet daňové povinnosti za rok 2015

Roční hrubá mzda	1 800 000 Kč
Sociální pojištění placené zaměstnavatelem	450 000 Kč
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem	162 000 Kč
Dílčí základ daně	2 412 000 Kč
Daňová povinnost	361 800 Kč
Solidární daň	36 588 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Celková daňová povinnost po slevě	373 548 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 21 Výpočet daňové povinnosti za rok 2016

Roční hrubá mzda	1 800 000 Kč
Sociální pojištění placené zaměstnavatelem	450 000 Kč
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem	162 000 Kč
Dílčí základ daně	2 412 000 Kč
Daňová povinnost	361 800 Kč
Solidární daň	35 260 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Celková daňová povinnost po slevě	372 220 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

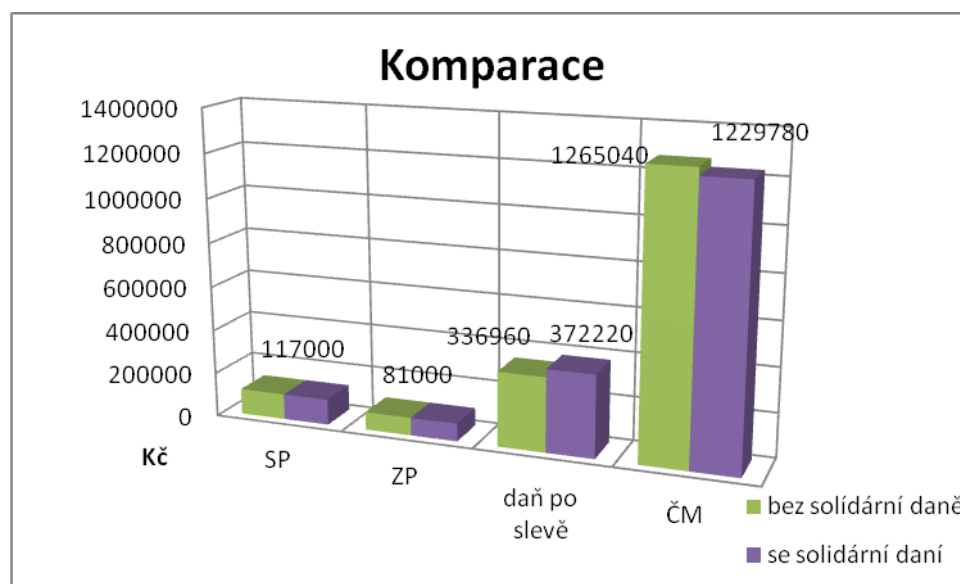
3.6.3 Shrnutí

Při zavedení v roce 2013 se na solidární dani vybralo 4,23 miliardy korun a zaplatilo ji více jak 55 tisíc poplatníků s nadlimitním příjmem. V rámci snižování státního schodku se počítalo s tím, že do státní poklady přibudou navíc dvě miliardy korun, ve skutečnosti to bylo dvakrát více. Mělo se jednat pouze o dočasné opatření pro roky 2013 – 2015, avšak v roce 2016 solidární daň nadále platí. (Vlková, 2014)

Průměrná mzda se za poslední tři roky zvýšila, tím se zvýšil i limit pro výběr solidární daně. Poplatník v modelovém příkladu zaplatil ze svého ročního příjmu 1 800 000 Kč v roce 2014 na solidární dani 38 835 Kč. V roce 2015 došlo ke zvýšení limitu pro nadprůměrný příjem, a to znamenalo to, že poplatník zaplatil 36 588 Kč. Za rok 2016 solidární daň klesla na 35 260 Kč.

V grafu 2 je znázorněna komparace poplatníka, který má nadlimitní příjmy v roce 2016 a musí odvádět solidární daň. V druhém případě znázornění ukazuje, jak by se konečná daň a čistá mzda změnily, pokud by solidární daň v roce 2016 byla zrušena a poplatník by ji nemusel odvádět.

Graf 2 Komparace poplatníka s nadlimitními příjmy

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu vyplývá, že daňové zatížení poplatníka, který musí odvádět solidární daň je o dvě procenta vyšší, než kdyby solidární daň platit nemusel. Pro poplatníka je to ale celkem vysoký rozdíl a to ve výši 35 260 Kč. Tím se samozřejmě vybere více do státního rozpočtu a pokud daň zaplatilo v roce 2013 více jak 55 000 lidí a vybralo se dvakrát více, než se předpokládalo, jak je uvedeno výše, není důvod proč by se solidární daň měla rušit, i když to mělo být pouze dočasné opatření.

3.7 Oznámení osvobozených příjmů

V § 4 ZDP jsou uvedeny osvobození od daně a v § 4a ZDP osvobození bezúplatných příjmů od daně z příjmu fyzických osob. U některých příjmů aby byly osvobozeny, se musí splnit stanovené podmínky. Oznamovací povinnost se nevztahuje na osvobozený příjem: „z prodeje rodinného domu a souvisejícího pozemku nebo na jednotku, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru“ podle § 4, odst. 1, písm. a), b) a u) ZDP. Pokud správce daně může zjistit údaje o příjmu z rejstříku či evidence, kterou je katastr nemovitostí, nevztahuje se na osvobozený příjem oznámení, jak uvádí § 38v, odst. 3 ZDP.

3.7.1 Změna v oznámení osvobozených příjmech

V roce 2015 se do zákona přidal § 38v a § 38w ZDP, který pojednává o oznámení osvobozených příjmů, pokud jsou vyšší jak 5 000 000 Kč. Limit se posuzuje za jednotlivý příjem samostatně. Poplatník je povinen oznámit příjem do lhůty pro podání daňového přiznání za zdaňovací období, ve kterém příjem obdržel. V § 38v, odst. 2 ZDP se uvádí, které tři okolnosti se musí oznámit. Je to výše příjmu, popis okolnosti nabytí příjmu a datum vzniku příjmu. Oznámení lze učinit písemně, pomocí formuláře, který je dostupný na internetových stránkách Finanční správy. Za neoznámené příjmy hrozí vysoké sankce. Paragraf 38w ZDP uvádí sankce, které poplatníkovi nastanou, pokud neoznámí osvobozené příjmy. V § 38w, odst. 1, písm. a) ZDP upozorňuje na částku ve výši 0,1 % z částky neoznámeného příjmu, kterou poplatník zaplatí, pokud povinnost oznámení splní, aniž by k tomu byl vyzván. Sankce „ve výši 10 % z neoznámeného příjmu, pokud zákonnou povinnost splní v náhradní lhůtě“ je uvedena v § 38w, odst. 1, písm. b) ZDP. Pokud povinnost poplatník nesplní ani v náhradní lhůtě, § 38w, odst. 1, písm. c) ZDP udává částku ve výši 15 % z neoznámeného příjmu.

3.7.2 Modelové příklady

Poplatník zdědil vilu v hodnotě 5 500 000 Kč. Nesplnil svou povinnost a příjem neoznámil. Ke splnění povinnosti byl vyzván, ale nesplnil ji ani v náhradním termínu.

Rok 2014: V roce 2014 není stanoveno oznámení osvobozených příjmů nad 5 000 000 Kč, tedy poplatníkovi nehrozí žádná sankce.

Rok 2015: Poplatník nepodal oznámení o příjmu osvobozených příjmů nad 5 000 000 Kč, tím ho čeká sankce ve výši 5 500 Kč ($5\,500\,000 \cdot 0,1\%$). Správce daně ho vyzval k podání oznámení a uložil mu termín, do kterého má povinnost splnit. Tímto poplatník musí zaplatit sankci ve výši 550 000 Kč ($5\,500\,000 \cdot 10\%$). Ani v náhradní lhůtě povinnost nebyla splněna, tím se výše sankce zvyšuje na 825 000 Kč ($5\,500\,000 \cdot 15\%$).

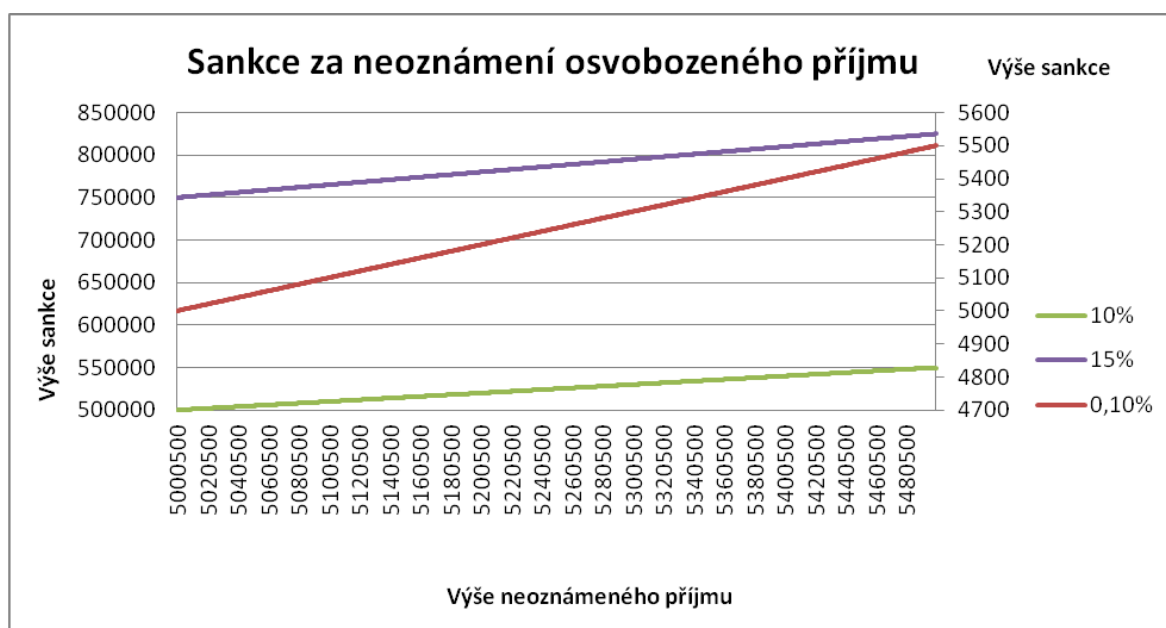
Rok 2016: V roce 2016 nepřichází žádná změna, tím příklad zůstává vyřešen stejně jako v roce 2015.

Pokud by se poplatník domníval, že částka osvobozeného příjmu je nižší, než skutečně je a správce daně to zjistí, uloží sankci ve výši 0,1 % ze skutečné výše příjmu.

3.7.3 Shrnutí

Poplatník, který nabude osvobozeného příjmu, který je nezanedbatelné částky, by si měl pohlídat podání oznámení o osvobozených příjmech. Částky za sankce určitě nejsou zanedbatelné. Bez vyzvání správce daně částka sankce není v takové výši jako když je vyzvání provedeno. Graf 2 znázorňuje výši sankce. Sankce ve výši 0,1 % je znázorněna na vedlejší ose. Zbylé dvě sankce jsou znázorněny na hlavní ose. Vodorovná osa udává, jaká je částka osvobozeného příjmu.

Graf 3 Sankce na neoznámení osvobozeného příjmu

Zdroj: vlastní zpracování

3.8 Životní pojištění

Životní pojištění je podle § 15, odst. 6 ZDP odčitatelnou položkou. Zaplacené příspěvky snižují základ daně a poplatník si může odečíst až 12 000 Kč za zdaňovací období. Významem životního pojištění je jistota, že při dlouhodobé nemoci či úrazu nezůstane poplatník bez příjmů. Na životní pojištění může zaměstnanci také přispívat zaměstnavatel.

3.8.1 Změna v životním pojištění

Změna přichází v roce 2015, od tohoto roku si daňový odpočet můžou uplatnit pouze ti poplatníci, kteří ze svého životního pojištění nebudou v průběhu jeho trvání vybírat vložené prostředky, to znamená, že ze životního pojištění nejde vybírat prostředky během

spoření a zároveň si uplatňovat daňový odpočet. Jedná se tak o daňovou variantu, tímto chce stát vrátit původní účel životního pojištění. Pojistné musí být sjednané minimálně na 60 měsíců a do dosažení věku 60 let. Ve smlouvě se musí sjednat pojištění na případnou smrt či „dožití“ u kterého je stanoveno dosažení určitého věku. Do roku 2014 bylo možno z kapitálové hodnoty vybírat a nepřijít tak o daňovou úlevu. Pokud by poplatník chtěl ze svého pojištění peníze vybírat, jednalo by se o nedaňovou variantu. Se zrušením životního pojištění nastává povinnost dodanit daňové odpočty a to 10 let zpětně podle § 10 ZDP jako ostatní příjmy. Změna přichází také v tom, pokud zaměstnanci přispívá na životní pojištění zaměstnavatel. Do roku 2014 příspěvky nebyly zdaňovány a neodvádělo se sociální a zdravotní pojistné. V roce 2015 u životních pojištění, z kterých si chce majitel vybírat, bude muset příspěvek zaměstnavatele danit stejně jako mzdu a to příspěvky od roku 2015, do roku 2014 zdaní příspěvky pojišťovna srážkovou daní při předčasném ukončení. (Martínková, 2015)

3.8.2 Modelové příklady

Poplatník má uzavřené životní pojištění od roku 2004 a v březnu roku 2016 ho vypověděl. Měsíčně si hradil 1 000 Kč, za rok to bylo 12 000 Kč.

Řešení: V daňovém přiznání za rok 2016 si musí poplatník navýšit základ daně o uplatněné odpočty v letech 2006 až 2015 ve výši 120 000 ($10 \text{ let} * 12 \text{ měsíců} * 1 000 \text{ Kč}$). Za rok 2016 už nemůže uplatnit daňový odpočet. To tedy znamená, že zaplatí v roce 2016 navíc na daňové povinnosti 18 000 Kč ($120 000 * 0,15$).

3.8.3 Shrnutí

Pokud si poplatník bude měsíčně platit 1 000 Kč na životní pojištění, za rok si může uplatnit 12 000 Kč na odpočtu daně. To tedy znamená, že maximální daňová úspora může být 1 800 Kč. Další možností u modelového příkladu by byly příspěvky od zaměstnavatele. Do roku 2014 by byly zdaněny srážkovou daní ve výši 15 % a vyplaceny zdravotní pojišťovnou. Zaměstnanec pak dále musí uvést příjem § 6 ZDP za příspěvky v roce 2015 a za část roku 2016.

4 Diskuze

Ministerstvo financí považuje za důležité podporovat rodiny s dětmi. To je viditelné se změnou daňového zvýhodnění na děti během dvou let. Pro rodiny s jedním dítětem zůstává výše daňového zvýhodnění stále nezměněná. Za to poplatníci s dvěma a více dětmi si významně polepšili. Na druhé dítě zvýhodnění narostlo za dva roky o 3 600 Kč a na třetí a další dítě se zvýšilo o 7 200 Kč. Částky jsou opravdu značné a nejsou konečné. Navyšování má pokračovat a to tak, že v roce 2017 by mělo daňové zvýhodnění na druhé dítě být ve výši 19 404 Kč a na třetí a další dítě dokonce 24 204 Kč.

S tématem daňového zvýhodnění se spekuluje, že pokud si rodič nárokuje přímo vyplacení finanční částky, dochází ke zneužívání. 26. 1. 2016 se na portálu novinky.cz objevil článek s nadpisem „Babiš chystá zrušení daňového bonusu na dítě“. Vyplacená částka dlouhodobě roste a státu se nedaří eliminovat podvody. Před deseti lety, když byl bonus zaveden, byla vyplacena celková částka na daňových bonusech 1,5 miliardy korun. V roce 2014 se jednalo už o částku 9 miliard korun. Problém je tedy v tom, že na jedno stejné dítě je uplatňováno daňové zvýhodnění oběma rodiči. Data by se měla lépe propojit v systému a tím by se tomu podle ministryně práce a sociálních věcí Michaeli Marksové dalo zabránit. Ministerstvo financí jednalo s ministerstvem práce a sociálních věcí o náhradě daňového bonusu sociální dávkou. Jedná se zatím o jednu případnou možnost, kterou by se situace dala vyřešit. Systém by to zjednodušilo, snížilo by to prostor pro zneužívání a neznevýhodnilo by to postavení rodin s dětmi s nižšími příjmy. (Svoboda, 2016; Ministerstvo financí české republiky, ©2005-2013)

Další významná změna souvisí s výdaji procentem z příjmů. Stanovení maximální hranice výdajů některým poplatníkům značně ovlivnilo základ daně a to směrem nahoru. S tím nastává problém, že poplatník, který provozuje samostatnou činnost a dosahuje takových příjmů, z kterých pak vypočte výdaj a dosáhne hraniční částky, zaplatí na daňové povinnosti více než před zavedení hranice výdajů. Viditelné to je v modelových příkladech, kde poplatníkovi č. 1 naroste daňová povinnost o 24 000 Kč. V druhém příkladě nárůst částky není už tak významný. Jedná se o 9 000 Kč. V obou případech však částka kvůli stanovené hranici vzrostla. Problém souvisí i s tím, že díky výdajům stanoveným procentem z příjmů při uplatnění více jak 50 % nelze uplatnit daňové zvýhodnění a případnou slevu na manželku. Pokud by poplatník chtěl platit nižší daň, měl

by se pokusit snížit základ daně pomocí nezdanitelných částí základu daně, které jsou uvedeny v § 15 ZDP.

Poplatník vyživující své nezaopatřené děti se dočkal značného zvýšení částky na daňovém zvýhodnění. Tím podpora poplatníků s dětmi nekončí. Sleva za umístění dítěte nebo takzvané „školkovné“ přináší také velkou úlevu na dani pro poplatníka z příjmů fyzických osob. Částka byla zavedena před třemi lety a to v roce 2014. Začínala na částce 8 500 Kč, které si poplatník odečetl jako slevu na dani. Od roku 2014 do dnes se částka zvýšila, a to o 1 400 Kč.

Danění důchodu s sebou přineslo významné změny a to v podobě znovu obnovení platnosti základní slevy na poplatníka i pro poplatníky pobírající důchod, kterou Ústavní soud v září roku 2014 vyhlásil jako znovu platnou. Částka překročení limitu pro danění důchodu vychází z minimální mzdy, která se každý rok zvyšovala. Tím je dané, že částka ročního limitu rostla a více poplatníků nepřekročilo stanovený roční limit. Za sledované období částka vzrostla o 50 400 Kč. Pro pracující důchodce, kteří si vydělají více jak 70 000 Kč měsíčně, v roce 2015 přišla další změna. Pro další příjmy se stanovil limit, který když poplatník překročí, musí zdanit celý svůj důchod. Limit byl stanoven ve výši 840 000 Kč ročně.

Osvobození výher a cen z veřejných soutěží přineslo změnu a to tím, že ze zákona bylo vypuštěno jedno slovo. Částka pro osvobození je 10 000 Kč. V roce 2014 se výhry a ceny posuzovaly hromadně. Od roku 2015 se každá cena hodnotí jednotlivě, pokud je do částky 10 000 Kč, je osvobozena.

Poplatníci s nadlimitními příjmy se ve sledovaném období dočkali zvyšování limitu, který je stanoven pomocí průměrné mzdy. Částky měsíčního i ročního limitu jsou uvedeny v tabulce 17. Za sledované období částka ročního limitu vzrostla o 50 960 Kč, tím solidární daň zaplatilo o něco méně poplatníků s nadlimitními příjmy. Solidární daň byla zavedena jako dočasné opatření a měla končit s rokem 2015. V roce 2016 zůstává nadále platná. Za první rok platnosti se daň vybrala od více jak 55 000 poplatníků. Tím také stát získává informace o těchto poplatnících a jejich příjmech. Díky těmto poplatníkům přibývá do státního rozpočtu každoročně více jak čtyři miliardy korun.

Poplatník, který zdědil nebo byl obdarován příjmy ve výši nad 5 mil. Kč, by od roku 2015 neměl zapomenout podat oznámení o výši osvobozených příjmů. Pokud by oznámení zapomněl podat, může zaplatit vysokou pokutu. Sankce se vypočítá z částky osvobozeného příjmu a bude stanovena podle toho, do kdy poplatník oznámení podá a zda ho musí finanční úřad vyzvat. Pokud se jedná o opravdu vysoké příjmy, poplatník by se sám měl zajímat o to, jaké mu nastávají povinnosti s tím související a tím si ušetřit i spoustu peněz.

Životních pojištění je v dnešní době velké množství a s tím i velké množství společností, které tento produkt poskytují. Dají se rozdělit do dvou skupin a to do té, z které se dá vybírat, ale nelze si uplatnit daňový odpočet. Druhou skupinou je pojištění, z kterého nelze vybírat vložené prostředky během trvání. Díky tomu si pak poplatník může uplatnit daňový odpočet. Od roku 2015 se poplatníkovi nevyplatí peníze předčasně vybrat či vypovědět smlouvu, vzhledem k tomu že by pak musel dodanit částku za každý rok, kterou si uplatnil jako nezdanitelnou část základu daně podle § 15 ZDP. Pokud si poplatník platí životní pojištění, může si od základu daně odečíst částku ve výši 12 000 Kč ročně.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit dopad nejvýznamnějších změn v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů na výslednou daňovou povinnost fyzické osoby a to v letech 2014, 2015 a 2016

V teoretické části byla provedena literární rešerše. Byly vysvětleny pojmy, principy užívané s výpočtem daňové povinnosti fyzické osoby a samotný výpočet daně z příjmů fyzických osob. Dále skutečnosti související s podáním a placením daňového přiznání.

Ve sledovaném období od roku 2014 do roku 2016 přišlo několik podstatných změn. Změny byly v praktické části podrobně rozebrány a znázorněny na modelových příkladech, které byly nastaveny tak, aby změny byly dostatečně viditelné a dalo se udělat porovnání za jednotlivé roky.

Změny v zákoně některým poplatníkům snížily daňovou povinnost, někteří poplatníci se změnami mohou být spokojeni méně. Poplatník, který provozuje samostatně výdělečnou činnost, přichází od roku 2015 o možnost uplatnění výdajů procentem z příjmů v maximální vypočtené výši, protože byla stanovena limitní hranice pro každou činnost a tím se mu zvýší jeho daňová povinnost. Ani nezaopatřené děti daň ve většině případech nesníží, jediné by navštěvovaly předškolní zařízení. Na nezaopatřené děti navštěvující předškolní zařízení od roku 2014 stát schválil takzvané „školkovné“, kterým se dá snížit daňová povinnost až o 9 500 Kč v roce 2016. Poplatníci s více dětmi, kteří si mohou uplatnit daňové zvýhodnění, si během sledovaného období velmi polepšili. Je to dané zvyšováním částky pro druhé a třetí a další nezaopatřené dítě. Stát podporuje rodiny s dětmi a do budoucna zvyšování částky nekončí. Jako dočasné opatření měla platit solidární daň. V tomto poplatníci s vysokými příjmy spokojení být nemohou, neboť více jak 55 000 poplatníků ji bude nadále odvádět. Ve sledovaném období se zvyšovala hranice, od které se daň vybírá. Většina poplatníků pobírající důchod si nijak nepohoršila, neboť důchod v limitu, který se za sledované období o něco zvýšil, je osvobozen do 36ti násobku minimální mzdy. Důchodcům s dalšími příjmy byla stanovena hranice pro tento příjem ve výši 840 000 Kč. Pokud ji překročí, musí zdanit i celý svůj důchod a určitě se jim bude hodit snížení daňové povinnosti alespoň základní slevou na poplatníka, která pro ně byla obnovena v září 2014 Ústavním soudem. Daňová povinnost se dá snížit také pomocí

nezdanitelných částek základu daně. Ke změně došlo v životním pojištění, které si poplatník zřizuje především pro případ nemohoucnosti získávat příjem. Za rok si může snížit základ daně až o 12 000 Kč. Pozor by si měl dát na to, kdyby se rozhodl smlouvu vypovědět. V některých případech by pak musel zpětně dodanit uplatněné odpočty.

Změny zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů fyzických osob jsou dostatečně sledovány. Na každou změnu je upozorňováno jak v tisku, tak na internetových portálech, ke kterým má v dnešní době přístup snad každý poplatník. V souvislosti s daní z příjmů je vydáno každý rok dostatek knižních publikací, které řeší vzniklé změny a problémy s nimi nastávající. Pro poplatníka, který se o svou daňovou povinnost zajímá, by proto neměl být problém ze svých příjmů vypočítat, odvést daň a vyplnit daňové přiznání.

6 Seznam použité literatury

Knižní zdroje a legislativa

DĚRGEL, Ivan. 2014. Přiznání k dani z příjmů FO 2013. *Daňový a účetní tip: aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi*. Praha: Verlags Dashöfer, s. 6-14. ISSN 1211-1155.

KUBÁTOVÁ, Květa, 2010. *Daňová teorie a politika*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

KUBÁTOVÁ, Květa, 2005. *Daňová teorie: úvod do problematiky*. 1. vyd. Praha: Aspi. 111 s. ISBN 80-7357-092-0.

MACHÁČEK, Ivan. 2014. Bezúplatné příjmy (dary) u fyzických osob 2014 x 2013. *Daňový a účetní tip: aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi*. Praha: Verlags Dashöfer, s. 5-6. ISSN 1211-1155.

MARKOVÁ, Hana, 2014. *Daňové zákony 2014: úplná znění platná k 1. 1. 2014*. 23. vyd. Praha: Grada. 272 s. ISBN 978-80-2475-171-9.

MARKOVÁ, Hana, 2015. *Daňové zákony 2015: úplná znění platná k 1. 1. 2015*. 24. vyd. Praha: Grada. 272 s. ISBN 978-80-247-5507-6.

MARKOVÁ, Hana, 2016. *Daňové zákony 2016: úplná znění platná k 1. 1. 2016*. 25. vyd. Praha: Grada. 285 s. ISBN 978-80-271-0022-4.

Meritum Daň z příjmů 2014, 2014. 11. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. 616 s. ISBN 978-80-77478-462-0.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS, 2005. *Ekonomics*. 18. ed. Boston: McGraw-Hill. 776 p. ISBN 978-00-712-3932-5.

ŠIROKÝ, Jan, 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

ŠTOHL, Pavel, 2015. *Daně 2015: výklad a praktické příklady*. 4. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická. 186 s. ISBN 978-80-87314-68-5.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ, 2014. *Daňový systém ČR 2014*. 12., aktualiz. vyd. Praha: Vox. 391 s. ISBN 978-80-8748-023-6.

VANČUROVÁ, Alena, 2013. *Zdanění osobních příjmů*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. 427 s. ISBN 978-80-7478-388-3.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

BLÁHOVÁ, Renata, 2015. Koho se týká zdanění v důchodu v roce 2015?. In: *portal.pohoda.cz* [online]. 30. 1. 2015 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/koho-se-tyka-zdaneni-duchodu-v-roce-2015/>

Česká správa sociálního zabezpečení, [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení, [cit. 2015-10-02]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media>

Český statistický úřad, ©2012 [online]. Praha: Český statistický úřad, [cit. 2015-10-02]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>

FINCENTRUM, 2014. Kdo bude v roce 2015 danit důchod? *Investujeme.cz* [online]. 30. 10. 2014 [cit. 2015-10-24]. Dostupné z: <http://www.investujeme.cz/kdo-bude-v-roce-2015-danit-duchod/>

GOLA, Petr, 2015. Sazba daně z příjmů fyzických osob pod lupou. In: *Finance.cz* [online]. 10. 07. 2015 [cit. 2015-11-09]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/447382-sazba-dane-z-prijmu-fyzickych-osob-pod-lupou/>

Kapitálové příjmy. *FINANCNISPRAVA*, ©2013-2014 [online]. [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/kapitalove-prijmy?mm=vyp>

KOHOUTOVÁ, Zuzana, 2014. Daňová sleva pro pracující důchodce už platí, jak ji získat co nejdřív. In: *idnes.cz* [online]. 06. 08. 2014 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/sleva-pro-pracujici-duchodce-dgh/p_dane.aspx?c=A140804_122147_p_dane_zuk

MARTÍNKOVÁ, Michaela, 2015. Zrušení životního pojištění – daňové dopady. In: *Portal.pohoda* [online]. 31. 08. 2015 [cit. 2016-03-26]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/zruseni-zivotniho-pojisteni-%E2%80%93-danove-dopady/>

Ministerstvo financí České republiky, © 2005-2013 [online]. Praha: Ministerstvo financí České republiky, [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/>

Ministerstvo financí slevu na děti neruší, ale zvyšuje. *MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY*, ©2005-2013 [online]. [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2016/ministerstvo-financi-slevu-na-deti-nerus-23689>

Ministerstvo práce a sociálních věcí, [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, [cit. 2016-03-15]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/>

ODok, c2016 [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <https://www.odok.cz/>

SVOBODA, Jakub, 2016. Babiš chystá zrušení daňového bonusu na dítě. In: *novinky.cz* [online]. 26. 01. 2016 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/finance/392722-babis-chysta-zruseni-danoveho-bonusu-na-dite.html>

VLKOVÁ, Jitka, 2014. Solidární daň zaplatily desetitisíce Čechů, státu odvedli čtyři miliardy. In: *idnes.cz* [online]. 07. 12. 2014 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/prijem-pres-1-24-milionu-korun-loni-priznalo-pres-55-tisic-lidi-plq-/ekonomika.aspx?c=A141205_165705_ekonomika_ozr

7 Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vymezení příjmů vstupujících do základu daně z příjmů fyzických osob	20
Tabulka 2 Základ daně z příjmů fyzických osob	21
Tabulka 3 Výdaje procentem z příjmů platné pro rok 2016	24
Tabulka 4 Slevy a daňové zvýhodnění platné pro rok 2016	30
Tabulka 5 Přehled daňového zvýhodnění	34
Tabulka 6 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2014	35
Tabulka 7 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2015	35
Tabulka 8 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2016	35
Tabulka 9 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2014	36
Tabulka 10 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2015	37
Tabulka 11 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2016	37
Tabulka 12 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2014	41
Tabulka 13 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 1 za rok 2015, 2016	41
Tabulka 14 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2014	42
Tabulka 15 Výpočet daňové povinnosti poplatníka č. 2 za rok 2015, 2016	42
Tabulka 16 Přehled slevy za umístění dítěte	43
Tabulka 17 Údaje pro danění důchodu	45
Tabulka 18 Výše solidární daně	49
Tabulka 19 Výpočet daňové povinnosti za rok 2014	50
Tabulka 20 Výpočet daňové povinnosti za rok 2015	50

Tabulka 21 Výpočet daňové povinnosti za rok 2016	51
--	----

Seznam grafů

Graf 1 Výše daňového bonusu / daňové povinnosti	39
Graf 2 Komparace poplatníka s nadlimitními příjmy	52
Graf 3 Sankce na neoznámení osvobozeného příjmu	54

Seznam použitých zkratk

ZDP Zákon č 586/1992 Sb., o dani z příjmů